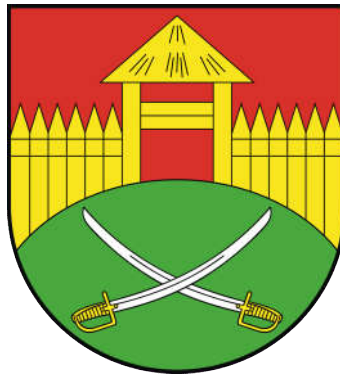

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Gminy Sońsk
z dnia*

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY SOŃSK
NA LATA 2021-2026**

Spis treści

I. Uwarunkowania zewnętrzne tworzenia strategii	6
1. PODSTAWY PRAWNE.....	6
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	7
3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII.....	13
II. Diagnoza społeczna	15
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	15
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ	15
3. DEMOGRAFIA	16
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	17
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	18
6. GOSPODARKA.....	18
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	19
8. EDUKACJA I KULTURA	20
9. OCHRONA ZDROWIA.....	22
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	23
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	24
12. POMOC SPOŁECZNA.....	25
13. SEKTOR POZARZĄDOWY	35
14. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	37
15. BEZROBOCIE	39
16. BEZDOMNOŚĆ.....	42
16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	43
17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI	48
18. SYTUACJA DZIECKA.....	52
19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	55
20. ANALIZA SWOT	59
III. Programowanie	68
1. MISJA.....	68
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	69
3. PROGNOZA ZMIAN	84
4. RAMY FINANSOWE.....	86
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI, EWALUACJA	88
6. PROGRAMY I PROJEKTY	88
UWAGI KOŃCOWE.....	93

Wstęp

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sońsk został przygotowany na lata 2021-2026. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, która zawiera informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii oraz ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, oraz **programową**, która zawiera założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń oraz określony został czas realizacji wyznaczonych działań. Ponadto przedstawione zostały wskaźniki monitoringowe, ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu i prowadzenia monitoringu jego realizacji.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli losowo wybrani mieszkańcy gminy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 71 anonimowo wypełnionych arkuszy. Wśród ankietowanych było 67% kobiet i 15% mężczyzn, zaś 18% badanych nie zadeklarowało przynależności płciowej. Dominującą grupę respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat (38%), a następnie grupy osób w wieku 26-35 lat (25%) i 46-55 lat (18% ankietowanych). Znacznie mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku 56-65 lat i powyżej 65 lat (po 1,5%), a 16% ankietowanych nie określiło przynależności do swojej grupy wiekowej. Wśród respondentów ankiety nie znaleźli się uczestnicy poniżej 20. roku życia oraz grupy wiekowej 20-25 lat. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 66% spośród nich deklaruje posiadanie wykształcenia wyższego lub średniego. Kolejną grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem zasadniczym

zawodowym (13% respondentów), natomiast 21% badanych nie określiło poziomu wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 56% wszystkich respondentów mieszka na terenie gminy Sońsk od urodzenia, 16% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 20 do 40 lat, a 11% od 3 do 15 lat, zaś 17% ankietowanych nie zadeklarowało czasu przebywania w gminie. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	pleć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
71	kobiety (67%)	56-65 lat (1,5%)	od urodzenia (56%)	wyższe (24%)
	mężczyźni (15%)	26-35 lat (25%)	od 20 do 40 lat (16%)	średnie (42%)
		36-45 lat (38%)		zasadnicze zawodowe (13%)
		46-55 lat (18%)	od 3 do 15 lat (11%)	brak deklaracji (21%)
	brak deklaracji (18%)	pow. 65 lat (1,5%)	brak deklaracji (17%)	
		brak deklaracji (16%)		

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 77 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 78% kobiet i 19% mężczyzn, natomiast 3% badanych nie zadeklarowało przynależności płciowej. Najliczniej wśród respondentów reprezentowana była grupa osób w wieku 36-45 lat (53%), a kolejne liczne grupy stanowiły osoby w wieku 46-55 lat (19%) i 26-35 lat (17%) oraz osoby w wieku 56-65 lat (7%). Mniej licznie reprezentowane były grupy osób w wieku powyżej 65 lat oraz osoby poniżej 20. roku życia (po 2% badanych), a osoby w wieku 20-25 lat nie wzięły udziału w tym badaniu. Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
77	kobiety (78%)	36-45 lat (53%)	od urodzenia (53%)	wyższa (31%)
	mężczyźni (19%)			
	brak deklaracji (3%)	46-55 lat (19%)	od 20 do 40 lat (13%)	średnie (28%)
		26-35 lat (17%)	od 5 do 10 lat (7%)	zasadnicze zawodowe (26%)
		56-65 lat (7%)	brak deklaracji (27%)	podstawowe gimnazjalne (po 2%)
		pow. 65 lat (2%)		brak deklaracji (11%)
		poniżej 20 lat (2%)		

Osobna ankietę, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 5 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy Sońsk.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazuje problemy, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych i pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

I. Uwarunkowania zewnętrzne tworzenia strategii

---

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.). W ramach zadań własnych gmina opracowuje i realizuje gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1482 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133);

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2020 r. poz. 326 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 poz. 2092 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1390 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii znajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sońsk jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1) „Unia innowacji”
- 2) „Młodzież w drodze”
- 3) „Europejska agenda cyfrowa”

- 4) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
- 5) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”
- 6) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”
- 7) „Europejski program walki z ubóstwem”.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020 (WRF)

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi (Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020), które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewnia finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji służy do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,

- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030

– Innowacyjne Mazowsze

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 została opracowana na podstawie doświadczeń z realizacji poprzednich strategii oraz identyfikacji problemów, które ujawniły się w trakcie poprzedniego i bieżącego okresu programowania Unii Europejskiej. Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, którym powinno sprostać województwo, aby podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Choć Strategia jest pomyślana dla perspektywy długookresowej do 2030 roku, umożliwiającą szersze i perspektywiczne spojrzenie na rozwój, działania podporządkowane poszczególnym celom dotyczą okresu programowania 2014-2020.

Strategia zawiera długofalową wizję rozwoju województwa mazowieckiego, w myśl której Mazowsze do roku 2030 stanie się regionem spójnym terytorialnie, konkurencyjnym, innowacyjnym, zapewniającym mieszkańcom bardzo dobre warunki życia. Nadrzędnym (głównym) celem Strategii jest spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru metropolitalnego Warszawy w Europie, co w konsekwencji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Celowi nadrzędnemu

(głównemu) podporządkowano cele strategiczne spójne z długofalowymi priorytetami rozwoju regionu.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014-2020 jest podstawowym instrumentem realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 – Innowacyjne Mazowsze. Strategia Programu jest w pełni spójna z celami krajowymi wskazanymi w Strategii Rozwoju Kraju do 2020 roku i jednocześnie zachowuje synergię z celami Strategii Europa 2020. Program zawiera streszczenie analizy społeczno-gospodarczej regionu wraz z wynikającymi z niej głównymi wyzwaniami rozwojowymi dla województwa, opis priorytetów wraz z uzasadnieniem, syntetyczny opis wdrażania, a także szacunkowy plan finansowy.

Celem głównym RPO WM 2014-2020 jest inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy. Do jego realizacji wyznaczono 11 osi priorytetowych: 1. Wykorzystanie działalności badawczo-rozwojowej w gospodarce, 2. Wzrost e-potencjału Mazowsza, 3. Rozwój potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości, 4. Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, 5. Gospodarka przyjazna środowisku, 6. Jakość życia, 7. Rozwój regionalnego systemu transportowego, 8. Rozwój rynku pracy, 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, 10. Edukacja dla rozwoju regionu, 11. Pomoc techniczna.

RPO WM 2014-2020, którego głównym celem jest inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy, stanowi narzędzie realizacji polityki rozwoju prowadzonej przez Samorząd Województwa Mazowieckiego. Dokument uwzględnia cele tematyczne zdefiniowane przez Komisję Europejską oraz odpowiada na zidentyfikowane wyzwania regionu w zakresie stymulowania rozwoju społecznego i gospodarczego, w powiązaniu z celami nakreślonymi przez Strategię Europa 2020.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014- 2020

Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014- 2020 jest dokumentem, który wyznacza główne kierunki działań samorządu

wojewódzkiego w obszarze polityki społecznej, służące poprawie jakości życia mieszkańców. Podstawę do opracowania założeń Strategii stanowi aktualna i wieloaspektowa diagnoza stanu zastanego, zawierająca prognozę stanu przyszłego, która pozwala na zdefiniowanie mocnych i słabych stron oraz ustalenie poniżej przedstawionych obszarów priorytetowych oraz celów szczegółowych.

W ramach prac nad Strategią określono misję, która odzwierciedla wyzwania i kierunki działań uwzględnione w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Misją Samorządu Województwa Mazowieckiego w zakresie polityki społecznej na lata 2014-2020 jest włączenie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu dla poprawy jakości życia mieszkańców Mazowsza.

Zarówno cele jak i działania Strategii podporządkowane są tworzeniu warunków dla inkluzji społecznej i poprawy jakości życia mieszkańców Mazowsza.

Cel strategiczny: Wzmocnienie kapitału ludzkiego do aktywności, samodzielności i integracji społecznej.

Cele główne:

1. Rozwój zintegrowanego systemu realizacji polityk publicznych dla strategicznego zarządzania polityką społeczną regionu.
2. Wzmocnienie inkluzji społecznej poprzez realizację działań profilaktycznych i aktywizujących.
3. Poprawa dostępności, integracji i jakości usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym przy zwiększonym udziale organizacji pozarządowych w realizacji zadań polityki społecznej Regionu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Ciechanowskim na lata 2017-2026

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Ciechanowskim na lata 2017-2026 jest dokumentem zawierającym diagnozę sytuacji społecznej i prognozę zniwelowania problemów społecznych w perspektywie do 2026 roku. Ważnym elementem Strategii są cele strategiczne i operacyjne służące rozwiązywaniu problemów społecznych w poszczególnych obszarach problemowych.

W oparciu o diagnozę problemów społecznych sformułowano 6 głównych celów strategicznych odnoszących się do kwestii społecznych grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym:

1. Poprawa jakości i poziomu życia osób starszych.

2. Zmniejszenie skali bezrobocia, jako warunek poprawy warunków życia mieszkańców.
3. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych.
4. Stworzenie systemowych rozwiązań wspierających rodzinę i rozwój pieczy zastępczej.
5. Profilaktyka w zakresie ograniczenia zjawisk patologicznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.
6. Doskonalenie systemu funkcjonowania pomocy społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Sońsk do roku-2020

Strategia Rozwoju Gminy Sońsk jest dokumentem programowym, który nakreśla priorytety wieloletniego zrównoważonego rozwoju, nadrzędne cele długofalowe oraz kierunki działań władz gminy, a także pozwala wykazać zasadność i celowość aplikowania o źródła finansowania z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Na potrzeby strategii dokonano diagnozy społeczno-gospodarczej, przeprowadzono konsultacje społeczne, opracowano analizę SWOT, zidentyfikowano problemy oraz sformułowano misję (dążenie do osiągnięcia odczuwalnej przez wszystkich mieszkańców gminy poprawy jakości ich życia i pracy oraz do osiągnięcia coraz lepszego wizerunku i poprawy pozycji konkurencyjnej gminy na Mazowszu). W celu realizacji misji gminy zdefiniowano niżej przedstawione cele strategiczne i operacyjne:

Cele strategiczne:

1. Poprawa warunków życia i pracy mieszkańców gminy.
2. Dążenie do spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy oraz do jej zrównoważonego rozwoju.
3. Tworzenie warunków do osiągnięcia wysokiej pozycji konkurencyjnej gminy na żywnościowym i turystycznym rynku Mazowsza.
4. Ugruntowanie pozycji Gołotczyzny jako ważnego, regionalnego i krajowego ośrodka kultywującego dziedzictwo i dorobek pozytywizmu.

Urzeczywistnianie celów strategicznych następować powinno poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

Cele operacyjne:

1. Rozwój i doskonalenie kapitału społecznego.
2. Modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej.

3. Rozwój obszarów wiejskich przy zachowaniu i pielęgnowaniu walorów środowiska przyrodniczego.
4. Wykorzystywanie zasobów kulturowych dla rozwoju gminy.
5. Tworzenie warunków dla poprawy bezpieczeństwa mieszkańców, turystów oraz innych osób przebywających na terenie gminy.
6. Doskonalenie funkcjonowania administracji samorządowej oraz innych instytucji świadczących w gminie usługi publiczne.
7. Kształtowanie pozytywnego wizerunku i wysokiej pozycji konkurencyjnej gminy.

3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanej strategii stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy na następne lata. W jej ramach zostały wskazane m.in. trudności we wdrażaniu strategii oraz osiągnięcia w jej realizacji.

Trudności we wdrażaniu strategii

- brak zaangażowania ze strony władz gminnych i powiatowych w opracowaniu założeń do strategii, skupiających się jedynie na przekazaniu danych statystycznych,
- brak interdyscyplinarnego podejścia do stosowania wytycznych zawartych w strategii,
- brak kadry potrzebnej do realizacji dodatkowych programów na rzecz mieszkańców zagrożonych bezrobociem i bezdomnością.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- ograniczenie bezrobocia,
- przeciwdziałanie ubóstwu i bezdomności (na terenie gminy powstała Fundacja „Dary losu”, która skutecznie pomagała wspierać osoby bezdomne, zapewnić schronienie i opracowywać plany wychodzenia z bezdomności,
- poprawa sytuacji rodzin wymagających wsparcia.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania strategii:

- nie udało się pozyskać nowych inwestorów w celu utworzenia nowych miejsc pracy,
- nie udało się wdrożyć aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej (Społeczność lokalna niechętnie angażuje się w świadczenie pomocy

na rzecz innych ludzi, sąsiadów. Zrealizować udaje się jedynie akcje jednorazowe, nie wymagające czasu i poświęcenia).

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- dalsza współpraca z organizacjami pozarządowymi, które angażują ludzi społecznie, wytwarzają nowe więzi i chęci wśród ludzi, by kształtować prawidłowe postawy ludzkie,
- wywieranie wpływu na środowisko naukowe w celu inspirowania młodzieży w wyborze kierunków kształcenia. (Pomogłoby to młodzieży wchodzić na lokalny rynek pracy w tych zawodach, w których brakuje pracowników).

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane:

Z powodu nadmiaru obowiązków narzuconych przez ustawodawcę i braków kadrowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sońsku nie jest w stanie podjąć się realizacji nadprogramowych projektów. GOPS realizuje programy rządowe, za którymi idzie wsparcie finansowe oraz rzetelność ich zrealizowania. Kierujemy się również potrzebami lokalnej społeczności. W związku z powyższym przystąpiono do programu: Karta Dużej Rodziny, Dobry Start i Asystent Rodziny.

Ogólna ocena realizacji założeń strategii

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany w zakresie problemów społecznych, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 3, co oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia.

II. Diagnoza społeczna

---

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Sońsk jest gminą wiejską położoną w województwie mazowieckim, w powiecie ciechanowskim (na jego południowej granicy), w odległości 12 km od miasta Ciechanowa i ok. 99 km od Warszawy. Gmina Sońsk sąsiaduje z gminami: Ciechanów, Gołymin-Osrodek, Gzy, Nowe Miasto, Ojrzeń, Sochocin i Świercze. Przez gminę przebiega linia kolejowa E-65 Gdańsk – Warszawa.

Gmina Sońsk jest największą gminą powiatu ciechanowskiego, jej powierzchnia wynosi 155 km², co stanowi 14,59% powierzchni powiatu. Siedzibą gminy jest Sońsk, a przez jej teren przepływa rzeka Sona.

W skład gminy wchodzi 37 jednostek pomocniczych (sołectw): Bądkowo, Bieńki-Karkuty, Bieńki-Śmietanki, Burkaty, Chrościce, Cichawy, Ciemnowo, Ciemnowko, Damięty-Nawroty, Drażewo, Gąsocin, Gołotczyzna, Gutków, Kałęczyn, Komory Błotne, Komory Dąbrowne, Kosmy Pruski, Koźniewo-Łysaki, Koźniewo-Średnie, Koźniewo-Wielkie, Łopacin, Marusy, Mężeninno Węglowice, Niestuchy, Olszewka, Ostaszewo, Pękawka, Sarnowa Góra, Skrobocin, Sońsk, Spądoszyn, Strusin, Strusinek, Szwejki, Ślubowo, Wola Ostaszewska. Najliczniej zamieszkiwaną jednostką gminną jest sołectwo Gąsocin (1 070 osób), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Pękawka (31 osób).

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Sońsk pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Na wstępie przedstawiciele środowiska lokalnego poproszono o wskazanie największych atutów gminy. Wypełniający ankietę najczęściej wymieniali dobre położenie, walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz czyste powietrze. Duże znaczenie badani przywiązywali do potencjału turystycznego regionu (szczególnie agroturystyki), rozwoju infrastruktury rekreacyjnej oraz dobrych warunków sprzyjających rolnictwu. Atutem według respondentów jest także dobra infrastruktura drogowa i kolejowa, znikoma przestępczość, dbałość o czystość i estetykę gminy oraz dbanie o rozwój i wykształcenie młodych ludzi.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron gminy najczęściej pojawiała się kwestia ograniczeń finansowych na rozwój i inwestycje oraz niewystarczający, w stosunku do potrzeb, budżet gminy. Za równie istotną kwestię ankietowani uznali brak dużych inwestycji oraz niewielką liczbę lokalnych przedsiębiorstw mogących dać zatrudnienie mieszkańcom gminy. Niektórzy ankietowani wspomnieli także o braku wspólnej wizji rozwoju gminy i nieporozumieniach na szczeblu samorządu lokalnego.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę gminną (budowa i modernizacja dróg, gazyfikacja) oraz stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i pozyskanie inwestorów tworzących nowe miejsca pracy. Wśród niezbędnych do realizacji działań wskazano również usprawnienie komunikacji publicznej, rozwój i promocję turystyki oraz rozbudowę bazy handlowo-gastronomicznej. Do istotnych kwestii respondenci zaliczyli też organizowanie atrakcyjnych imprez masowych, wytyczanie ścieżek rowerowych, budowę placów zabaw i obiektów sportowo-rekreacyjnych. Wspomniano również o inwestycjach w ochronę środowiska, budownictwo mieszkaniowe i rozwój energetyki odnawialnej.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2019 r. gmina liczyła 7 810 osób, wśród których było 3 851 kobiet, które stanowiły 49,3% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła 50 osób na km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2017-2019 ogólna liczba mieszkańców gminy z roku na rok malała. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym okresie liczba dzieci i młodzieży malała, liczba osób w wieku produkcyjnym ulegała nieznacznym wahaniom natomiast liczba najstarszych mieszkańców gminy systematycznie rosła.

W całym analizowanym okresie liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń, przyrost naturalny w gminie był zatem ujemny. Natomiast saldo migracji ludności gminy było w analizowanym okresie stale dodatnie. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 471	1 174	1 096
liczba osób w wieku produkcyjnym	4 973	5 134	5 051
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 443	1 550	1 663
ogółem	7 887	7 858	7 810

Dane Urzędu Gminy w Sońsku.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba urodzeń żywych	75	93	76
liczba zgonów	80	97	86
przyrost naturalny	-5	-4	-10

Dane Urzędu Gminy w Sońsku.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu gminy.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Infrastruktura w gminie Sońsk jest dość dobrze rozwinięta, choć brakuje sieci gazowej. Na terenie gminy funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków w Komorach Dąbrownych. Oczyszczane są tu ścieki komunalne w sposób biologiczny. Poniżej zawarto szczegółowe dane na temat istniejącej infrastruktury technicznej.

Tabela 5. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	246,05
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	7 000
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	27,70
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	2 045
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	1
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	2 045
sieć drogowa	

długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	260
długość dróg gminnych (w km)	185

Dane Urzędu Gminy w Sońsku.

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Przez teren gminy przebiega droga powiatowa łącząca gminę z siecią dróg krajowych: nr 7, 50 i 60 oraz z drogą wojewódzką nr 620. Nie bez znaczenia jest fakt, że gmina położona jest na trasie przebiegu magistralnej linii kolejowej E 65 Gdańsk – Warszawa. Długość dróg publicznych w gminie wynosi ogółem 260 km (w tym drogi gminne 185 km).

Usługi komunikacyjne na terenie gminy świadczy firma Sanimax z Warszawy.

6. GOSPODARKA

Sońsk to gmina o charakterze rolniczym. Użytki rolne zajmują ponad 74% powierzchni gminy, zaś lasy stanowią zaledwie 12% jej terenu. Dominują lasy prywatne, które stanowią ponad 60% ogólnej powierzchni lasów. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

zakres danych	powierzchnia (ha)
powierzchnia gminy ogółem	15 500
użytki rolne	11 577
las i grunty leśne	1 978
pozostałe grunty i nieużytki	1 945

Dane Urzędu Gminy w Sońsku.

Na terenie gminy Sońsk przeważają grunty IV i V klasy, co wiąże się z uprawą zbóż i roślin okopowych.

Na koniec 2019 r. w ewidencji gminnej było zarejestrowanych 496 podmiotów gospodarczych. Według danych statystycznych GUS-u w 2019 r. najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze przemysłu i budownictwa.

W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić najważniejsze spośród inwestycji realizowanych w gminie w latach 2017-2019:

- przebudowa drogi gminnej Strusinek – Bieńki-Karkuty,
- przebudowa drogi gminnej w miejscowości Komory Błotne,
- przebudowa ulicy Strażackiej w Gąsocinie,

- budowa chodnika przy ul. Głównej w Gąsocinie,
- przebudowa budynku Szkoły Podstawowej wraz ze zmianą użytkowania na przedszkole w Sońsku,
- budowa budynku z przeznaczeniem na Dom Kultury w Bądkowie.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

W 2019 r. gmina Sońsk posiadała w swoich zasobach 14 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 868,48 m², w których zamieszkiwały 53 osoby. Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to w 2019 r. gmina dysponowała 15 takimi lokalami o łącznej powierzchni 624,82 m², zamieszkiwało w nich 46 osób. Dane szczegółowe dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie Sońsk w latach 2017-2019 zawiera poniższa tabela.

Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkań komunalnych	14	14	14
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	868,48	868,48	868,48
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	54	53	53
liczba mieszkań socjalnych	15	15	15
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	624,82	624,82	624,82
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	46	46	46

Dane Urzędu Gminy w Sońsku.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. W gminie Sońsk tej formy wsparcia udziela Urząd Gminy, a dane dotyczące liczby rodzin, którym przyznano dodatek, i ich łącznej wartości prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 8. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	2	2	2
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	2	2	2
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	4 500	4 791	4 688

Dane Urzędu Gminy w Sońsku.

8. EDUKACJA I KULTURA

W gminie Sońsk funkcjonuje 12 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 6 placówek wychowania przedszkolnego, 4 szkoły podstawowe i 2 szkoły ponadpodstawowe. Dane na temat przedszkoli i szkół w gminie oraz nauczycieli w nich zatrudnionych zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 9. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2018/2019

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci/uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	6	255	23
w tym przedszkola	2	216	20
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	4	39	3
szkoły podstawowe	4	590	87
szkoły ponadpodstawowe	2	brak danych	

Dane Urzędu Gminy w Sońsku.

Na terenie gminy funkcjonują placówki niepubliczne: Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Gołotczyźnie oraz Społeczna Szkoła Podstawowa i Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych w Kałęczynie.

Działalność kulturalną w gminie prowadzi Gminny Ośrodek Kultury w Sońsku, który ma swoją filię w Gąsocinie oraz Gminna Biblioteka Publiczna z filią w Gąsocinie. Na terenie gminy znajduje się wiele materialnych zasobów dziedzictwa kulturalnego, spośród których najbardziej znany jest dwór oraz park Aleksandry Bąkowskiej w Gołotczyźnie. Działa tu także, licząca się na Mazowszu i w całym kraju, placówka muzealna – Muzeum Pozytywizmu, która powstała w 1962 roku z inicjatywy Towarzystwa Miłośników Ziemi Ciechanowskiej (jest to oddział Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie). Pod egidą Muzeum Pozytywizmu odbywa się wiele imprez kulturalnych, takich jak spotkania z twórcami, konkursy historyczne dla dzieci i młodzieży.

Istotne znaczenie dla rozwoju turystyki edukacyjnej mają miejsca pamięci narodowej w rejonie Sarnowej Góry, gdzie w roku 1920 toczyły się krwawe walki wojska polskiego z wojskami bolszewickimi w ramach bitwy warszawskiej. Od kilku lat odbywa się tam widowisko historyczne „Sarnowa Góra 1920”, które gromadzi kilka tysięcy uczestników i turystów.

Dane na temat funkcjonujących w gminie placówek kultury przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Placówki kultury w gminie w 2019 r.

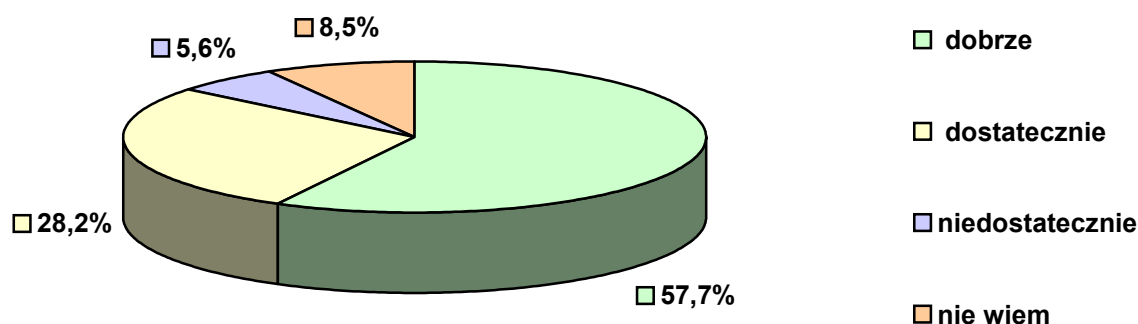
typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
biblioteki i filie	2	800	3
ośrodek kultury	1	1 500	4
muzea, skanseny	1	brak danych	

Dane Urzędu Gminy w Sońsku.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w gminie.

Uczestnicy badania pozytywnie ocenili jakość oferty edukacyjnej szkół w gminie. Według 85,9% respondentów jest ona dobra lub dostateczna. Jednak zdaniem 5,6% badanych jest ona niedostateczna, a opinii w tej kwestii nie wyraziło 8,5% ankietowanych. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

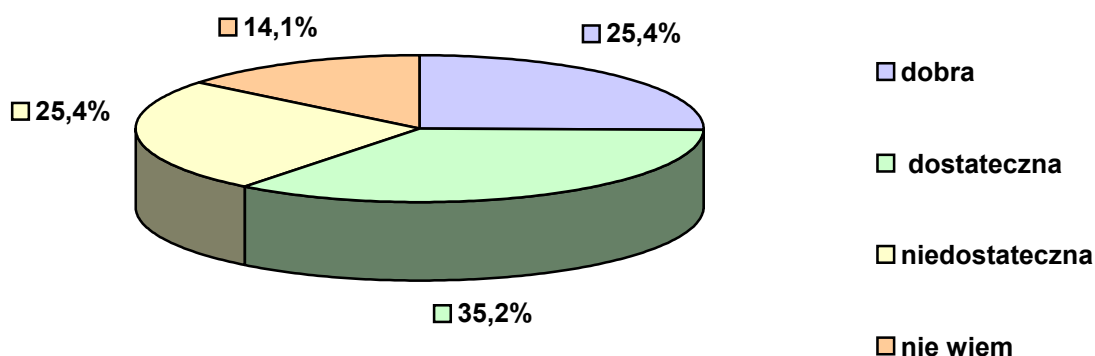
Jeśli chodzi o ofertę opieki przedszkolnej w gminie, to większość (54,9%) respondentów stwierdziła, że zaspokaja ona potrzeby w tym zakresie. Przeciwnego zdania było 36,7% badanych, a 8,4% ankietowanych nie wyraziło opinii w tej sprawie.

Brak żłobka jest problemem dla 24% respondentów. Odmienną opinię wyraziło 22,5% badanych. Wysoki odsetek (53,5%) ankietowanych nie potrafił jednak wypowiedzieć się w tej kwestii.

Pragnąc zidentyfikować potrzeby w obszarze kultury w gminie, poproszono ankietowanych o opinię na temat obecnej oferty kulturalnej. Zdecydowana większość (60,6%) respondentów oceniła tę ofertę pozytywnie. Przeciwnego zdania było 25,4%

uczestników badania. Rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

9. OCHRONA ZDROWIA

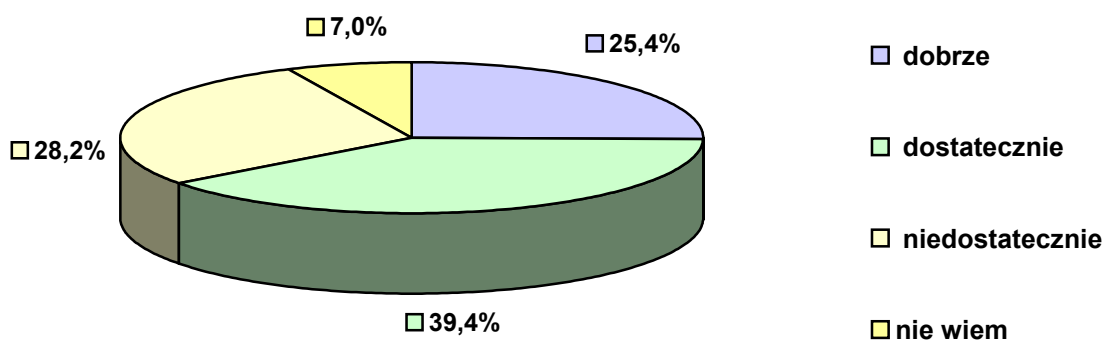
Na terenie gminy Sońsk w 2019 r. funkcjonowały 3 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej oraz działały 3 apteki. Dane zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 11. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.

nazwa placówki	adres
Centrum Medyczne „Gajda-Med” filia	ul. Ciechanowska 21, 06-430 Sońsk
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Anmed”	ul. Ciechanowska 21, 06-430 Sońsk
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Anmed” – filia	ul. Nasielska 36B, 06-440 Soboklęszcz
Apteka	ul. Nasielska 36A, 06-440 Soboklęszcz
Apteka	ul. Ciechanowska 11, 06-430 Sońsk
Apteka	ul. Strażacka 19, 06-440 Sońsk

Dane Urzędu Gminy w Sońsku.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Rozkład odpowiedzi odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w gminie ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę gminy w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdaniem 39,4% ankietowanych oferta w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców w gminie jest dostateczna, a kolejne 25,4% badanych przyznało, że jest dobra. Jednak według 28,2% respondentów jest ona niedostateczna. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 7% mieszkańców biorących udział w badaniu.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Mieszkańcy gminy, z racji bliskiego sąsiedztwa, mogą korzystać z obiektów sportowych zlokalizowanych w Ciechanowie. Są to między innymi: stadion, hala sportowa, kryta i otwarta pływalnia, hala widowiskowo-sportowa do gier zespołowych i boiska. Ten różnorodny kompleks sportowo-rekreacyjny w pełni zabezpiecza potrzeby całego powiatu.

Wszystkie szkoły w gminie posiadają sale gimnastyczne i boiska, a jedną z lepiej wyposażonych jest Zespół Szkół im. Aleksandra Świętochowskiego w Gołotczyźnie, gdzie znajduje się stadion, są korty tenisowe do tenisa ziemnego i działa strzelnica sportowa. Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmują się również działające na jej terenie kluby sportowe.

Mimo że gmina nie ma charakteru typowo turystycznego, posiada w swojej ofercie różne formy wypoczynku. Jedną z nich jest rozwijająca się agroturystyka. Oferta, oprócz noclegu, obejmuje zwykle sposoby spędzania wolnego czasu oparte o lokalne atrakcje, takie jak: wędkowanie, zbieranie grzybów i jagód, obcowanie ze zwierzętami, przejażdżki konne bryczką, biesiady przy ognisku czy grillowanie. Istnieją tu również korzystne uwarunkowania do wytyczania atrakcyjnych szlaków turystycznych, przede wszystkim rowerowych.

Dane na temat obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz miejsc w obiektach noclegowych w gminie zawierają poniższe tabele.

Tabela 12. Sport i rekreacja w 2019 r.

rodzaj podmiotu	liczba
obiekty rekreacyjno-sportowe	1
kluby sportowe	3
w tym uczniowskie kluby sportowe	2

Dane Urzędu Gminy w Sońsku.

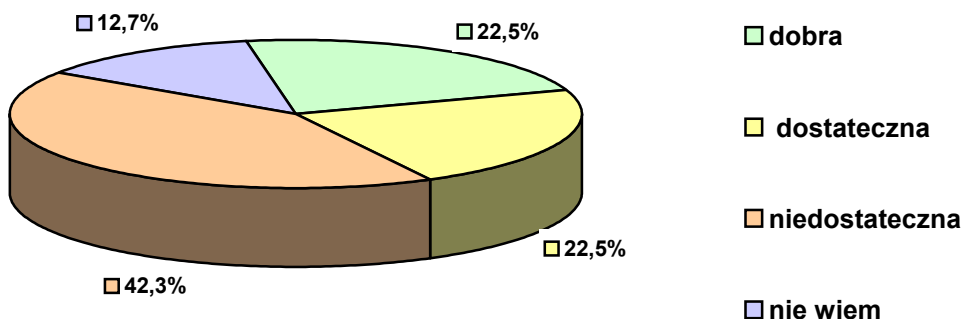
Tabela 13. Baza noclegowa w gminie w 2019 r.

obiekty i miejsca noclegowe	liczba
gospodarstwa agroturystyczne	4
miejsca noclegowe w gospodarstwach agroturystycznych	38

Dane Urzędu Gminy w Sońsku.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców gminy o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jaka jest wg Pani/Pana oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Na podstawie uzyskanych opinii można stwierdzić, iż docenione zostały podejmowane w gminie działania na rzecz tworzenia, a następnie rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, a sama oferta została pozytywnie oceniona przez mieszkańców, bowiem aż 45% ankietowanych uznało ją za dobrą lub dostateczną. Jednak 42,3% respondentów stwierdziło, że jest ona niedostateczna, a 12,7% badanych nie wyraził opinii w tej kwestii.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych udostępnionych na potrzeby niniejszego dokumentu przez Komendę Powiatową Policji w Ciechanowie, w 2019 r. na terenie gminy Sońsk

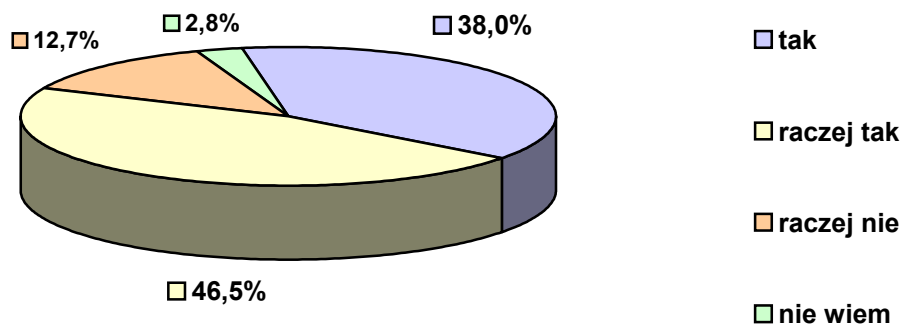

stwierdzono ogółem 129 przestępstw, a wskaźnik wykrywalności wynosił 86%. Do najczęściej popełnianych czynów karalnych w 2019 r. należały przestępstwa przeciwko naruszeniu tajemnicy korespondencji – 19, prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości – 16 przypadków, uchylanie się od alimentów – 15, zniszczenie lub uszkodzenie cudzego mienia – 9 przypadków, kradzież z włamaniem – 8, groźby karalne – 4. W związku z zaistniałymi czynami karalnymi poszkodowanych zostało 66 mieszkańców, a w wyniku podjętych przez organy ścigania działań zatrzymano 64 podejrzanych. W 2019 r. na terenie gminy odnotowano 6 przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie.

Według danych I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Ciechanowie w 2019 r. prowadzono 17 postępowań wykonawczych w formie dozorów i nadzorów wobec mieszkańców gminy.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy Sońsk pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z wypowiedzi mieszkańców wynika, że w miejscu zamieszkania czują się oni bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. 12,7% respondentów wybrało odpowiedź „raczej nie”, a 2,8% nie wyraziło w tej kwestii swojego zdania.

12. POMOC SPOŁECZNA

W zakres działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku wchodzi zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz inne zadania

zlecone gminie i zadania własne gminy, tj. w szczególności w ramach ustaw o świadczeniach rodzinnych, świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ochronie zdrowia psychicznego, Karcie Dużej Rodziny, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, pomocy państwa w wychowaniu dzieci, pomocy osobom uprawnionym do alimentów czy prawo energetyczne.

Z końcem 2019 r. kadrę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiło 10 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 14. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	0
pracownicy socjalni	4	0
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	1	0
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0
pozostali pracownicy	4	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na ośrodek pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2019 r. w gminie Sońsk wskaźnik ten był spełniony, bowiem na jednego pracownika socjalnego przypadało 1 952 mieszkańców. Wśród propozycji w zakresie rozwoju zasobów kadrowych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej figuruje potrzeba zwiększenia o 1 osobę liczby pozostałych pracowników.

Z końcem 2019 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadał kierownik oraz 2 pracowników socjalnych. Dodatkowo kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i 1 pracownik socjalny posiadali ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, natomiast I stopień specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego posiadało 3 pracowników socjalnych. Ponadto 2 pracowników było zainteresowanych podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny. Dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 15. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób	
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe	1	2
	średnie kierunkowe	–	2
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1
		w trakcie realizacji	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–
		w trakcie realizacji	–
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–
		w trakcie realizacji	–

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

Wartość środków przeznaczanych w gminie na pomoc społeczną ulegała w analizowanym okresie wahaniom, najwyższy poziom osiągając w 2019 r. – 10 306 017 zł. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2017-2019 w gminie Sońsk na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 16. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
ogółem	8 650 859	8 585 543	10 306 017
w tym na świadczenia pomocy społecznej	292 331	348 512	418 100
w tym na świadczenia rodzinne	2 886 500	2 824 782	3 080 000
na zadania własne gminy	363 270	446 190	514 155
na zadania zlecone gminie	8 287 589,46	8 139 352,71	9 791 862,00

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

W wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współdziałał z innymi jednostkami organizacyjnymi gminy oraz placówkami ochrony zdrowia, a także z Policją, Powiatowym Urzędem Pracy, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta wpływa na prawidłowe identyfikowanie zapotrzebowania na pomoc, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a co się z tym wiąże – pośrednio wpływa na trafność udzielanego wsparcia i właściwą dystrybucję środków.

Przepisy prawa dokładnie precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższa tabela przedstawia dane

dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Tabela 17. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	232	245	184
liczba rodzin	146	197	113
liczba osób w rodzinach	439	519	304
udział liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy	5,6%	6,6%	3,9%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie ulegała wahaniom, wahała się także liczba rodzin i liczba osób w rodzinach, do których trafiała pomoc. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

Tabela 18. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

wiek odbiorców	liczba osób
18-25 lat	8
26-35 lat	24
36-45 lat	21
46-55 lat	14
56-65 lat	24
66 lat i więcej	26
razem	117

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

Tabela 19. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat, którym przyznano pomoc według decyzji administracyjnych
pracujący	17
bierni zawodowo	63
bezrobotni	37
razem	117

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2019 r. wykazała, że największą grupę stanowiły osoby powyżej 66 roku życia. Jeśli zaś chodzi o aktywność zawodową dorosłych odbiorców pomocy

społecznej, to najliczniejszą grupę stanowiły osoby bierne zawodowo. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
ubóstwo	116	79	45	386	232	118
bezdomność	3	2	4	3	2	8
potrzeba ochrony macierzyństwa	0	19	13	0	110	80
bezrobocie	73	82	51	250	285	175
niepełnosprawność	31	34	37	75	67	67
długotrwała lub ciężka choroba	41	52	50	104	114	87
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	26	24	16	122	111	66
w tym rodziny niepełne	10	12	7	34	45	24
w tym rodziny wielodzietne	8	8	6	47	47	33
przemoc w rodzinie	1	0	0	2	0	0
alkoholizm	2	0	1	4	0	1
narkomania	0	0	0	0	1	0
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	2	2	3	2	2
zdarzenia losowe	0	0	0	0	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	2	0	0	6	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 było ubóstwo oraz bezrobocie. W przypadku ubóstwa na przestrzeni rozpatrywanego okresu nastąpił spadek liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia, natomiast w przypadku bezrobocia liczba ta ulegała wahaniom.

Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom gminy wsparcia ze strony pomocy społecznej były także: długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby ulegała wahaniom, natomiast w przypadku niepełnosprawności liczba rodzin i osób w rodzinach wzrastała, najwyższy wskaźnik osiągając w 2019 roku.

Zauważalnymi powodami przyznawania wsparcia były: malejąca pod względem liczby rodzin i osób w rodzinach bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz potrzeba ochrony

macierzyństwa. W mniejszym zakresie pomoc społeczną w gminie Sońsk przyznawano ze względu na bezdomność, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz alkoholizm.

Część osób wymagających wsparcia w gminie nie jest widoczna w systemie pomocy, a przyczyny takiego stanu rzeczy najczęściej są bardzo subiektywne i związane z poczuciem wstydu, niechęcią przed ujawnianiem relacji rodzinnych, obawą przed reakcją otoczenia i stygmatyzacją, wewnętrzną potrzebą zachowania samodzielności lub wiążą się z brakiem akceptacji warunków wymaganych do spełnienia, aby uzyskać pomoc, a wynikających z obowiązującego systemu prawnego.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2017-2019

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
pieniężna	232	245	184	146	197	113	439	519	304
rzeczowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
praca socjalna	x	x	x	155	139	122	513	415	329
poradnictwo specjalistyczne	x	x	x	0	0	0	0	0	0
schronienie	1	1	1	1	1	1	1	1	1
usługi opiekuńcze	16	20	20	16	20	20	18	22	25
specjalistyczne usługi opiekuńcze	brak danych								
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	2	2	x	x	x	x	x	x	x

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

W latach 2017-2019 na terenie gminy Sońsk najwięcej rodzin korzystało ze wsparcia w formie pieniężnej oraz w formie pracy socjalnej. W przypadku wsparcia finansowego liczba rodzin i osób w rodzinach, którym przyznano pomoc ulegała wahaniom, natomiast w przypadku pracy socjalnej liczba rodzin i osób w rodzinach,

którym przyznano pomoc, systematycznie malała. Znacznie większy zasięg miała pomoc w formie usług opiekuńczych.

Dodatkową formą pomocy jest kontrakt socjalny, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W latach 2017-2018 zawarto po 3 takie kontrakty, natomiast w 2019 r. kontraktów nie zawierano.

Istotnym wsparciem dla borykających się z różnymi problemami klientów pomocy społecznej jest pomoc asystenta rodziny. W 2019 r. z takiej formy pomocy skorzystało 9 rodzin dysfunkcyjnych. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w gminie w latach 2017-2019.

Tabela 22. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	8	11	9
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	27	32	30
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	27	18	29
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	12 000	5 205	18 583

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 23. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	2	2	3
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	2	2	3

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Karty Dużej Rodziny w gminie Sońsk zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 24. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba wydanych kart	48	104	432
liczba rodzin objętych wsparciem	12	22	240
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	12	21	12

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej GOPS w Sońsku przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. W latach 2017-2019 wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, ulegała wahaniom, natomiast liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne, systematycznie malała. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 25. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	2 430 925	2 390 073	2 572 939
liczba osób, którym przyznano świadczenie	1 198	1 153	1 033

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

Dane szczegółowe obejmujące liczbę i rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w rozpatrywanym okresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2017	2018	2019
zasiłek rodzinny	6 895	6 088	5 544
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	37	35	20
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem	129	98	77

w okresie korzystania z urlopu wychowawczego			
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	262	167	115
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	345	306	332
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	650	331	312
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	896	628	596
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	3 292	1 062	1 053
zasiłek pielęgnacyjny	1 586	1 588	1 786
świadczenie pielęgnacyjne	415	462	602
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	65	64	64
świadczenie rodzicielskie	334	306	307
zasiłek dla opiekuna/	120	120	64
razem	15 026	11 255	10 872

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

W latach 2017-2019 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy zmniejszała się z roku na rok. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka.

W latach 2017-2019 najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, zasiłek pielęgnacyjny oraz dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Nieco niższa była liczba dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom gminy świadczeniem było świadczenie pielęgnacyjne oraz świadczenie rodzicielskie.

Poza wymienionymi wyżej świadczeniami rodzinnymi uprawnionym mieszkańcom gminy wypłacano również na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci **świadczenie wychowawcze**, którego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Poniższe zestawienie prezentuje szczegółowe dane w tym zakresie za rok 2019.

Liczba wypłaconych świadczeń:

- liczba świadczeń należnych (w sumie w 2019 r.): 12 691,
- liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia (w grudniu 2019 r.): 798.

Wartość wypłaconych świadczeń (w sumie w 2019 r.): **6 318 699,90 zł.**

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. W analizowanym okresie w gminie Sońsk przyznano 1 takie świadczenie w 2018 r. Ponadto w 2019 r. wypłacano świadczenie „**Dobry Start**”, które trafiło do 610 rodzin i objęło łącznie 892 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła **267 600 zł.** W ramach programu „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” z pomocy skorzystało 139 dzieci i 5 osób dorosłych w 2017 r. oraz 100 dzieci i 9 osób dorosłych w 2018 r., natomiast w ramach programu „**Posiłek w szkole i w domu**” pomoc otrzymało 85 dzieci i 10 osób dorosłych w 2019 r.

Kolejną formę świadczeń udzielanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej stanowiły świadczenia alimentacyjne. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich przeprowadzających separację lub rozwód. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	51	49	39
liczba przyznanych świadczeń	614	508	454
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	247 350	197 974	179 857

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

Mieszkańcy gminy mogą korzystać z pomocy jednostek powiatowych, które obejmują swoim wsparciem teren gminy. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat osób objętych przez nie wsparciem w 2019 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2019 roku

nazwa i adres instytucji	liczba osób objętych wsparciem
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. 17 stycznia 7, 06-400 Ciechanów	b.d.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ul. Wyzwolenia 10a, 06-400 Ciechanów	2 011
Schronisko dla osób bezdomnych, Fundacja „Żyj od nowa”, Garnowo Duże 12, 06-420 Gołymin	1
Schronisko dla osób bezdomnych, Fundacja „Serce Marka”, Konarzewo Sławki 18A, 06-420 Gołymin	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ciechanowie w roku szkolnym 2018/2019 objęła pomocą bezpośrednią 2 011 dzieci z terenu gminy Sońsk. Ponadto pracownicy Poradni zorganizowali kampanię informacyjną z okazji Światowego Dnia Osób Jąkających się, brali udział w Ogólnopolskim Logopedycznym Konkursie Plastycznym nt. „Co Pani Jesień dla nas przyniesie?”, prowadzili zajęcia „Poradni Facebooka” oraz zorganizowali na terenie Poradni akcję zbiórki plastikowych nakrętek „Zbieramy nakrętki dla Oli” na zabieg wszczepienia komórek macierzystych.

Działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie obejmuje zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej własne i z zakresu administracji rządowej oraz zadania wynikające z innych ustaw, m.in. z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie w odniesieniu do mieszkańców gminy Sońsk w zakresie pieczy zastępczej.

Tabela 29. Działalność PCPR- w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	4	0	3
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	17	16	19
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	8	7	6
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	10	10	10
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	4	5	4

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie.

13. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE

W 2019 r. na terenie gminy Sońsk funkcjonowało kilkanaście organizacji pozarządowych. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę

zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych oraz dofinansowywania działalności statutowej organizacji. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 30. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie

lp.	nazwa organizacji	adres
1.	Kołęczyńskie Stowarzyszenie Oświatowo-Społeczne Rodziny Sędzimirów	Kończyn 11, 06-440 Gąsocin
2.	Stowarzyszenie Producentów Trzody Chlewnej „Pro-Tucz”	Sarnowa Góra 33, 06-430 Sońsk
3.	Stowarzyszenie Miłośników Ciemnieuwka	Ciemnieuwko 33, 06-430 Sońsk
4.	Stowarzyszenie Kobiet w Sońsku	ul. Ciechanowska 27, 06-430 Sońsk
5.	Stowarzyszenie Społeczności Gminnej „Aura”	ul. Ciechanowska 20, 06-430 Sońsk
6.	Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich	Bądkowo 39a, 06-440 Gąsocin
7.	Stowarzyszenie „Aktywne Ciemniewo”	Ciemniewo 71, 06-430 Sońsk
8.	Stowarzyszenie Absolwentów Szkoły w Gołotczyźnie „Bratne”	ul. Ciechanowska 18b, 06-430 Sońsk
9.	Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich	ul. Wiejska 1, 06-440 Gąsocin
10.	Fundacja „Dary Losu”	ul. Kolejowa 12, 06-440 Gąsocin

Dane Urzędu Gminy w Sońsku.

Listę organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Sońsk uzupełniają jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej zorganizowane w sołectwach: Wola Ostaszewska, Ciemnieuwko, Bądkowo, Gąsocin, Sońsk i Sarnowa Góra oraz Kółko Rolnicze funkcjonujące w sołectwie Gąsocin.

W 2019 roku w gminie Sońsk funkcjonowały 4 parafie Kościoła rzymskokatolickiego:

- Parafia p.w. św. Wita, Modesta i Krescencji w Sońsku, ul. Ciechanowska 3, 06-430 Sońsk,
- Parafia p.w. św. Maksymiliana Kolbe, ul. Zacisze 29, 06-440 Gąsocin,
- Parafia p.w. św. Leonarda, Łopacin 35, 06-440 Gąsocin,

- Parafia p.w. św. Mikołaja, 06-430 Sońsk Ciemnewko.

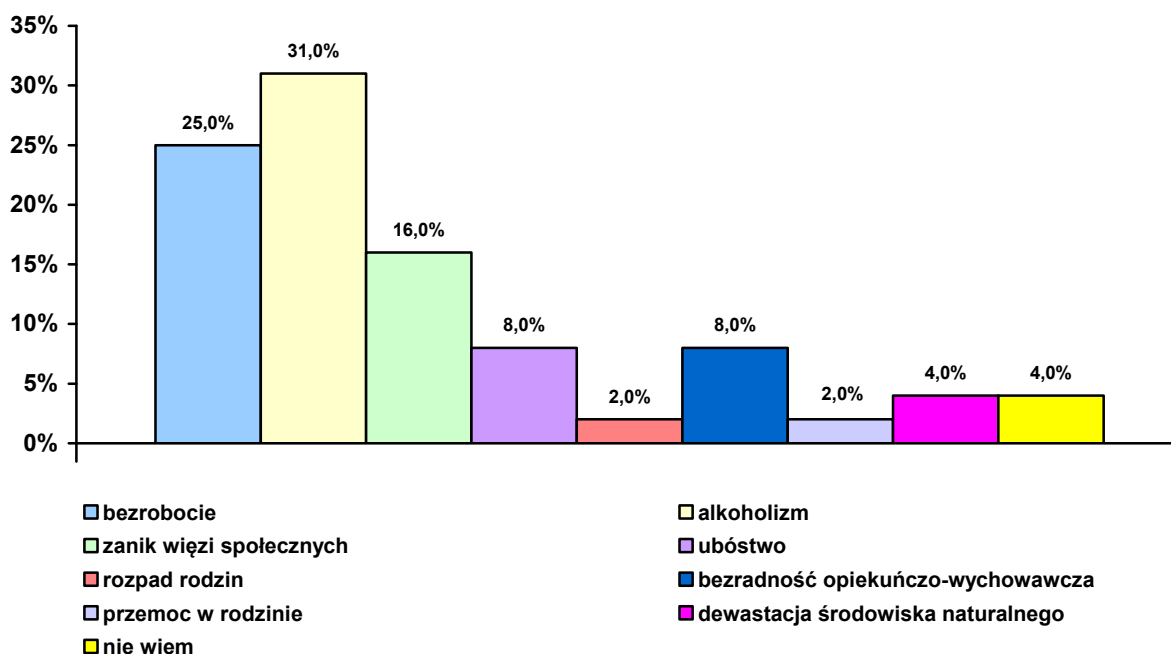
14. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

W ramach identyfikacji problemów społecznych gminy Sońsk oraz próby określenia stopnia ich natężenia zostały przeprowadzone badania przy zastosowaniu ankiety skierowanej do mieszkańców gminy. W badaniu ankietowym wzięło udział 71 respondentów. Grupa badawcza nie stanowiła w rozumieniu formalnym grupy reprezentatywnej. W badaniu mogła wziąć udział każda osoba zainteresowana podzieleniem się opinią w zakresie określonym przez ankietę.

Uczestników badania poproszono o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które ich zdaniem są w gminie najbardziej widoczne. Pytanie to miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru.

Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali alkoholizm, bezrobocie, zanik więzi społecznych, ubóstwo, bezradność opiekuńczo-wychowawczą, dewastację środowiska naturalnego oraz rozpad rodzin i przemoc w rodzinie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

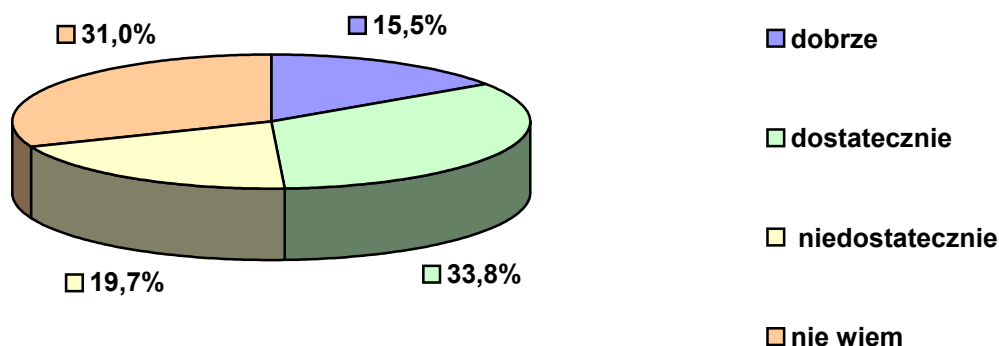
Wykres 6. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu poruszono kwestię oceny realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

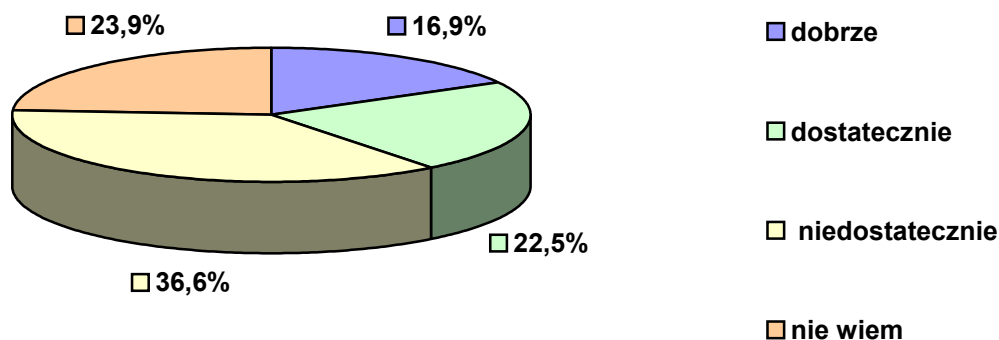

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość ankietowanych pozytywnie oceniła realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Zdaniem 33,8% badanych są one dostateczne, a kolejne 15,5% respondentów przyznało, że są dobre. Jednak 19,7% uczestników badania przyznało, że są one niedostateczne. Ponadto 31% pytanych nie przedstawiło opinii w tej sprawie.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie, aby integrować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na konieczność organizowania imprez integracyjnych (np. wyjazdów i wycieczek oraz festynów i zabaw plenerowych), wydarzeń artystycznych i kulturalnych, zawodów sportowych i rekreacyjnych oraz otwartych spotkań dla różnych grup wiekowych. Wspomniano również o zwiększeniu finansowania przedsięwzięć integracyjnych o charakterze lokalnym w poszczególnych sołectwach, inicjowaniu zajęć dla osób niepełnosprawnych oraz organizowaniu spotkań i konsultacji z władzami gminy dotyczących istotnych dla mieszkańców kwestii. Zaproponowano także utworzenie świetlic wiejskich.

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

39,4% respondentów pozytywnie oceniło komunikację z władzami samorządowymi. Przeciwnego zdania było 36,6% respondentów, a zdania w tej kwestii nie przedstawiło aż 23,9% badanych.

Z przeprowadzonego badania wynika, że gmina Sońsk jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z faktu bycia mieszkańcem gminy, zdecydowana większość (72%) respondentów wyraziła opinię pozytywną. Przeciwnego zdania było 11% uczestników badania, a 17% ankietowanych nie wyraziło opinii w tej sprawie.

15. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w gminie Sońsk na przestrzeni ostatnich lat ulegała poprawie, bowiem z roku na rok malała liczba zarejestrowanych w urzędzie pracy osób bezrobotnych, w tym kobiet, które stanowiły zdecydowaną większość ogółu osób pozostających bez pracy. W latach 2017-2019 systematycznie zmniejszał się także udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 31. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku produkcyjnym	4 973	5 134	5 051
liczba bezrobotnych w gminie ogółem	242	230	222
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	130	136	126
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	4,9%	4,5%	4,4%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ciechanowie.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2017-2019 w powiecie ciechanowskim, województwie mazowieckim i w kraju.

Tabela 32. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
stopa bezrobocia w powiecie ciechanowskim	10,9%	9,9%	9,4%
stopa bezrobocia w województwie mazowieckim	10,7%	9,8%	8,9%
stopa bezrobocia w kraju	6,6%	5,8%	5,2%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ciechanowie i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2017-2019 powiat ciechanowski charakteryzował się wyższą, w stosunku do województwa mazowieckiego i kraju, stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, jak i w kraju poziom bezrobocia sukcesywnie malał w trakcie rozpatrywanego okresu.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2019 r. dla gminy Sońsk przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	36	27	75,0%
25-34 lata	80	50	62,5%
35-44 lata	42	24	57,1%
45-54 lata	34	19	55,8%
55-59 lat	19	6	31,5%
60 lat i więcej	11	x	x
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	24	10	41,6%
1-3 miesiące	37	21	56,7%
3-6 miesięcy	38	20	52,6%
6-12 miesięcy	55	27	49,0%
12-24 miesiące	28	18	64,2%
powyżej 24 miesięcy	40	30	75,0%
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet

	ogółem	kobiet	(w %)
wyższe	25	17	68,0%
policealne i średnie zawodowe	52	35	67,3%
średnie ogólnokształcące	42	28	66,6%
zasadnicze zawodowe	53	23	43,3%
gimnazjalne i niższe	50	23	46,0%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ciechanowie.

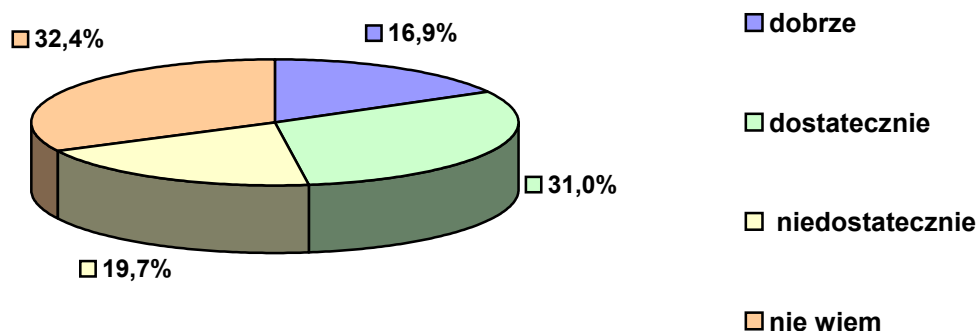
Na koniec 2019 r. wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 18-24 lata, 25-34 lata i 35-44 lata, osoby z wykształceniem wyższym oraz osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy. Najmniej bezrobotnych w 2019 r. było w następujących grupach osób: w wieku powyżej 60 lat, osób pozostających bez pracy do 1 miesiąca oraz osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym oraz policealnym i średnim zawodowym, osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy i od 12 do 24 miesięcy oraz osób w wieku 18-24 lata i 25-34 lata.

Wśród ogółu bezrobotnych 181 osób (w tym 111 kobiet) znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, 5 osób było niepełnosprawnych, 5 osób posiadało co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, a 104 osoby były bezrobotne długotrwale.

W gminie Sońsk bezrobocie było drugim, biorąc pod uwagę liczbę rodzin i osób w rodzinach, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnim roku spadł jego poziom, ale skutki wyższego poziomu tego zjawiska w latach wcześniejszych są nadal odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych, gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do rozpadu rodzin, a niektórzy ich członkowie zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Działania realizowane w gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu zostały uznane za dostateczne przez 31% ankietowanych, a kolejne 16,9% badanych uznało je za dobre. Jednocześnie 19,7% respondentów stwierdziło, że są one niedostateczne. Ponad 32,4% pytanym nie udało się ocenić tych działań.

16. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Obecnie jest ona w dużej mierze wynikiem kryzysu polityki mieszkaniowej, w szczególności w odniesieniu do budownictwa socjalnego i komunalnego. Rodziny ubogie zagrożone eksmisją z powodu zadłużenia nie zawsze mogą liczyć na pomoc krewnych lub mieszkanie zastępcze, co jest przyczyną występowania bezdomności. Istotna jest także dysfunkcjonalność instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązki opieki następczej. Bezdomność może też dotyczyć młodzieży opuszczającej domy dziecka i osób starszych oczekujących na miejsce w domach pomocy społecznej. Osobami bezdomnymi są także osoby, które wybrały taki styl życia.

Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Sońsk z powodu bezdomności ulegała wahaniom w latach 2017-2019, co uwidacznia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 34. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	3	2	4
liczba osób w rodzinach	3	2	8

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Skuteczne przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo wymaga prowadzenia działań związanych z profilaktyką i łagodzeniem zarówno objawów, jak i skutków tych zjawisk.

Na szczeblu gmin działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki, takich jak:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Tabela 35. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	56 142,83	107 287,49	87 996,31
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	672,00	2 000	1 500
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	2 000	2 000	2 000
razem	58 814,83	111 387,49	91 496,31

Dane Urzędu Gminy w Sońsku.

W latach 2017-2019 wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie Sońsk ulegała wahaniom, osiągając najwyższy poziom w 2018 r.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w Sońsku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	43	34	39
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	6	3	8
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	9	14	8
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię w związku z nadużywaniem alkoholu	9	14	7

liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0
--	---	---	---

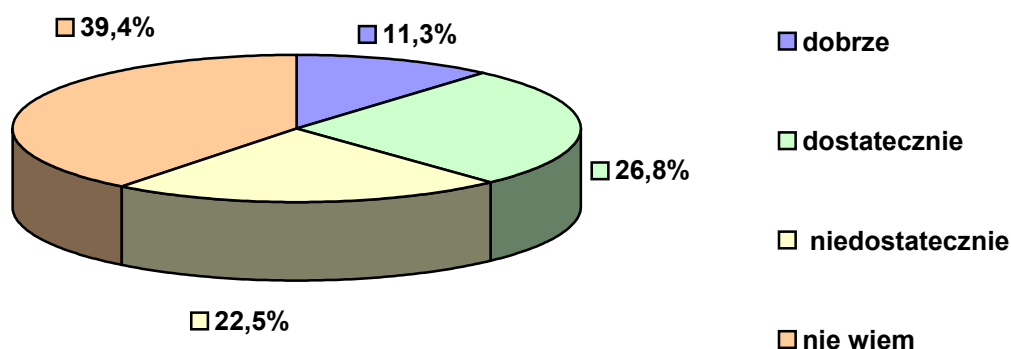
Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sońsku.

W latach 2017-2019 liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, ulegała wahaniom i wyniosła odpowiednio: 43, 34 i 39 osób. Komisja występowała także z wnioskami do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego, w 2017 r. złożono 6 takich wniosków, rok później 3, zaś w 2019 r. takich wniosków było 8.

W analizowanym okresie przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sońsku kontaktowali się z ofiarami przemocy w rodzinie, kierowali na terapię w związku z nadużywaniem alkoholu sprawców przemocy oraz składali zawiadomienia do prokuratury przeciwko sprawcom przemocy.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w gminie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano w badaniu ankietowym mieszkańców. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ujęto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Ponad 38% badanych pozytywnie oceniło działania przeciwdziałające uzależnieniom. Jednocześnie 22,5% ankietowanych wyraziło odmienną opinię. Ponad 39% respondentów miało trudności z odniesieniem się do tej kwestii.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Pomocy z powodu alkoholizmu udzielono 2 rodzinom i 4 osobom w rodzinach w 2017 r. i 1 osobie w rodzinie

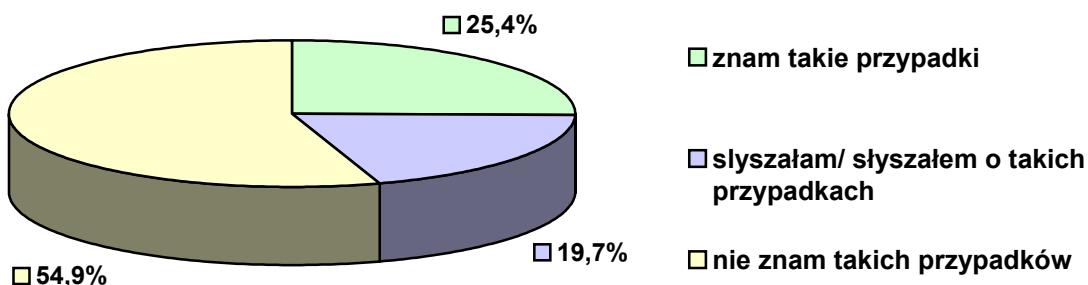
w 2019 r. W analizowanym okresie wsparcie przyznane ze względu na przemoc w rodzinie dotyczyło jednostkowych przypadków.

W pewnej sprzeczności z tymi danymi pozostają wyniki badania ankietowego, gdzie alkoholizm był pierwszym najczęściej wskazywanym problemem lokalnym dostrzeganym przez respondentów. Oznacza to, iż jest dotkliwie odczuwany przez mieszkańców i może stanowić realne zagrożenie dla porządku społecznego i prawidłowego funkcjonowania rodzin.

Jeśli chodzi o przemoc w rodzinie, to oszacowanie rzeczywistej skali tego zjawiska jest niezwykle trudne z wielu powodów, m.in. dlatego, iż ofiarami są najczęściej kobiety i dzieci, czasem osoby starsze lub niepełnosprawne, które z obawy przed sprawcą nie szukają pomocy, a niekiedy odczuwają wstyd związany z ujawnieniem sprawcy – osoby spokrewnionej lub bliskiej.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z przypadkami stosowania przemocy na terenie gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki stosowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

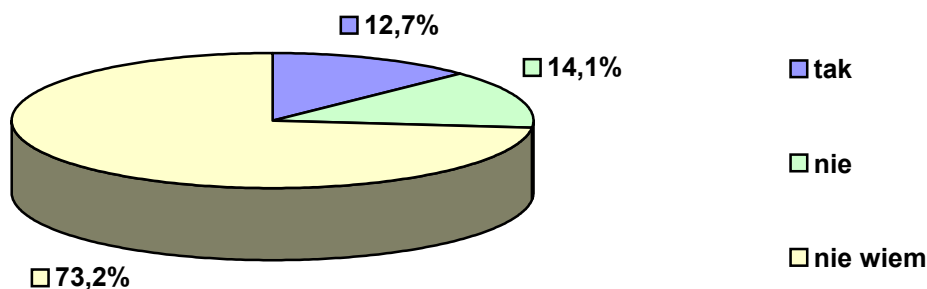

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

45,1% respondentów stwierdziło, iż zna przypadki stosowania przemocy w rodzinie lub o nich słyszało, natomiast 54,9% ankietowanych odpowiedziało, że nie zna takich przypadków.

Oceniając ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, respondenci najczęściej wskazywali na odpowiedź „nie wiem”, co świadczy o dużym (dotyczącym ponad 70% ankietowanych) braku świadomości badanej społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem. Według 14,1% ankietowanych takie ryzyko istnieje. Przeciwnego zdania było 12,7% badanych.

Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie powinno opierać się na ścisłej współpracy wszystkich powołanych do tego instytucji i organizacji. Konieczne jest dokładne rozpoznanie danego problemu i okoliczności jego występowania oraz zapewnienie ciągłości działań podejmowanych wcześniej, jak choćby w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego. W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli GOPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, GKRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Procedurę kończy się po zrealizowaniu opracowanego przez grupę roboczą indywidualnego planu pomocy dla rodziny lub po ustaniu przemocy w rodzinie – na wniosek instytucji, która założyła „NK”, albo w przypadku, gdy rodzina nie jest zainteresowana rozwiązaniem problemu i prowadzenie „NK” staje się bezzasadne.

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 37. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Sońsk w latach 2017-2019

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	11	11	11
liczba spotkań ZI w ciągu roku	14	16	12
liczba spotkań grup roboczych	39	72	34
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	9	16	9
w tym sporządzone przez Policję	9	13	6
w tym sporządzonych przez pracowników GOPS i ochrony zdrowia	0	2	3
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	12	16	9
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	7	4	3
liczba spraw sądowych z powodu przemocy w rodzinie	0	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie w Sońsku.

Wszystkie działania i procedury odbywają się we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Ponadto w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. W placówkach oświatowych realizowane były liczne przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie wykładów, spotkań ze specjalistami, programów, warsztatów i pogadarek oraz konkursów, imprez sportowych, artystycznych i okolicznościowych, sfinansowano także wyjazdy na kolonie z programem profilaktycznym oraz materiały edukacyjne.

W gminie Sońsk jednostkami wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą w rodzinie są, obok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie: Punkt Konsultacyjny – Pracownia Usług Edukacyjno-Terapeutycznych „Kontakt” (w 2019 r. z jej porad skorzystało 13 osób) oraz Punkt Konsultacyjny - B. Ulanowska Pomoc Psychologiczna (w 2019 r. objęto wsparciem 39 osób). Na terenie gminy działa również grupa wsparcia AA „Nadzieja” (w 2019 r. objęto wsparciem 50 osób) oraz grupa DDA „Wewnętrzny spokój” (w 2019 r. objęto wsparciem 22 osoby), a także jednostka powiatowa – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie.

17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Problemy oraz doświadczenia kobiet i mężczyzn powinny być integralnym elementem planowania, wdrażania i monitorowania realizowanych programów i projektów, aby nierówność się nie utrzymywała, a kobiety i mężczyźni odnosili równe korzyści.

Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci. W latach 2017-2019 w gminie Sońsk struktura ludności pod względem płci była stabilna; stale blisko połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 38. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba ludności gminy ogółem	7 887	7 858	7 810
liczba kobiet	3 887	3 869	3 851
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	49,3%	49,2%	49,3%

Dane Głównego Urzędu Gminy Sońsk.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ciechanowie, w całym rozpatrywanym okresie, kobiety stanowiły nieznacznie ponad połowę ogółu osób bezrobotnych w gminie.

Tabela 39. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba bezrobotnych ogółem	242	230	222
liczba bezrobotnych kobiet	130	136	126
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	53,7%	59,1%	56,7%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ciechanowie.

Analiza struktury bezrobocia wykazała, że kobiety zdecydowanie przeważały w większości wyróżnionych kategorii, zarówno jeśli chodzi o wiek, czas pozostawania bez pracy i wykształcenie. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, policealnym i średnim

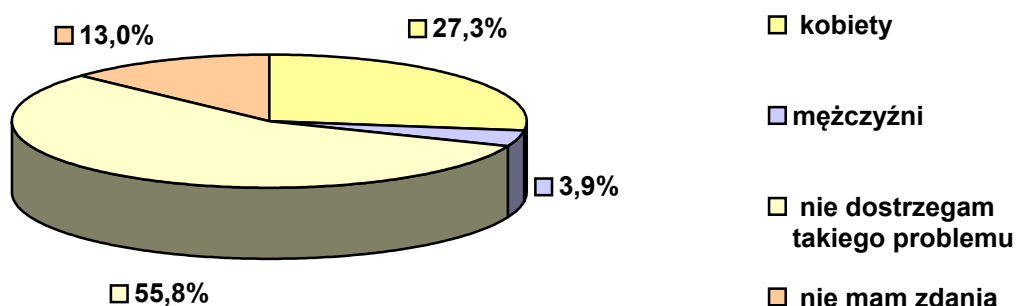

zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym, osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy i od 12 do 24 miesięcy, a także osób w wieku 18-24 lata oraz 5-34 lata. Może to wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy, co jednocześnie implikuje konieczność działań sprzyjających aktywizacji zawodowej kobiet, a w działaniach tych należy uwzględnić szeroki zakres rozwiązań ułatwiających kobietom godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego. W przypadku gminy Sońsk problemem jest brak żłobka, na co zwracali uwagę mieszkańcy wypowiadający się w badaniach ankietowych.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie Sońsk przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono w sumie 77 ankiet wypełnionych przez wybranych losowo mieszkańców.

Zasada równości szans płci ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, zapytano respondentów, kto, ich zdaniem, kobiety czy mężczyźni, jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi zawarto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 13. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

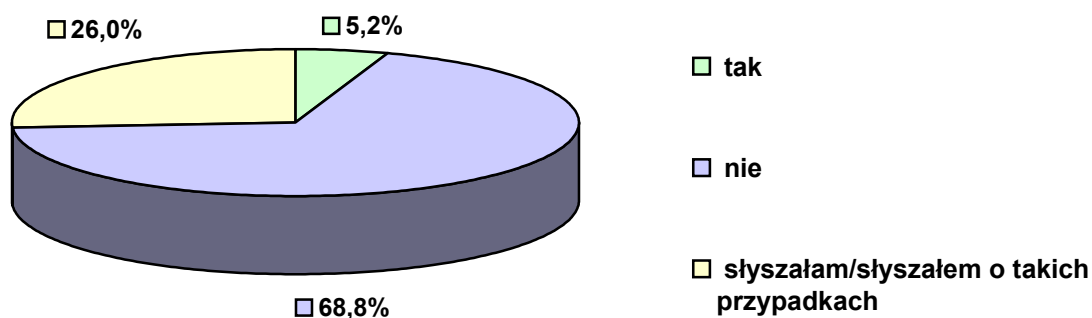

Dane z badania ankietowego.

27,3% ankietowanych uważa, że bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety, jednak 3,9% badanych uznało mężczyzn jako bardziej zagrożonych dyskryminacją. Ponad 55% badanych nie dostrzega jednak problemu nierówności. Opinii w tej sprawie nie wyraziło 13% pytanych.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problemu równości szans w lokalnym środowisku. Zdecydowana większość badanych (68,8%) stwierdziła, że nie spotkała się z takimi przypadkami. Jednocześnie 31,2% badanych odpowiedziało, że spotkało się z takimi przypadkami lub słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

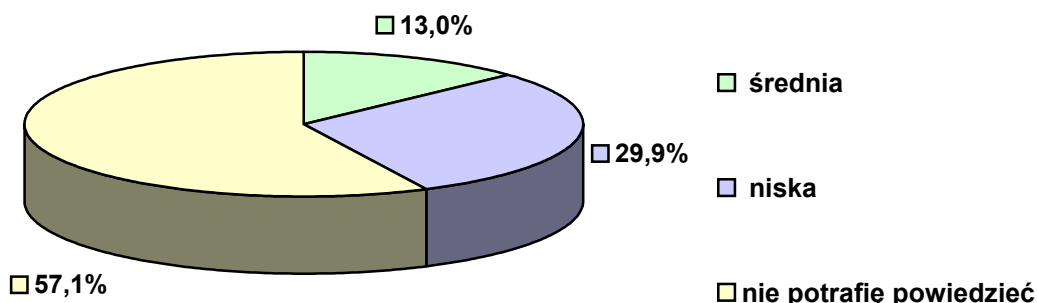
Wykres 14. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?

Dane z badania ankietowego

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności płci w gminie. Ponad połowa ankietowanych nie potrafiła udzielić odpowiedzi na to pytanie. Prawie 30% respondentów przyznało, że skala problemu nierówności płci na terenie gminy jest niska, a 13% stwierdziło, że jest ona średnia. Poniższy wykres zawiera rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 15. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?

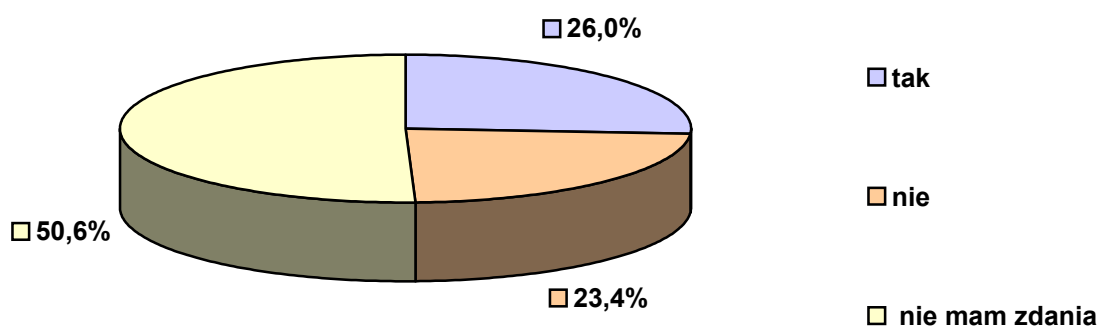

Dane z badania ankietowego

Ankietowani udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji płciowej.

Zaledwie 26% badanych uznało, że takie działania są potrzebne, ponadto 23,4% ankietowanych nie widzi potrzeby podejmowania takich działań. Ponad połowa respondentów nie potrafił rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje zamieszczony poniżej wykres.

Wykres 16. Czy uważa Pani/Pan, że powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn przeciwdziałając dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali rynek pracy (45%), awans zawodowy (39%), płace (28%), udział we władzach samorządowych (16%), życie rodzinne (8%) oraz edukację i ochronę zdrowia (po 5%). Żaden z ankietowanych nie odpowiedział na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć.

Z wypowiedzi udzielonych dla badania ankietowego, na którym opiera się w znacznej mierze niniejsze opracowanie, wynika, że ankietowani dostrzegają problemy nierówności szans oraz dyskryminacji płciowej i identyfikują je nie tylko w obszarze zatrudnienia. Prawie 30% ankietowanych stwierdziło, że zagrożone problemem nierówności są kobiety, taka sama liczba respondentów zna lub słyszała o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie, a połowa respondentów potrafiła ocenić także skalę tego problemu. Jednocześnie daje się zauważyć znaczny

odsetek respondentów, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Dowodzi to stosunkowo niewielkiej znajomości tych problemów, a co za tym idzie, także skutków, jakie powyższe problemy wywołują w funkcjonowaniu jednostek i społeczeństwa. Zmiana tego stanu rzeczy z pewnością wymaga wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

18. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 5 ankiet – wypełnionych przez dyrektorów placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy Sońsk:

- Szkoła Podstawowa im. Szczepana Dobosza w Sońsku (liczba uczniów: 298, liczba nauczycieli: 34),
- Szkoła Podstawowa w Gąsocinie (liczba uczniów: 203, liczba nauczycieli: 28),
- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Bitwy pod Sarnową Górą 1920 w Bądkowie (liczba uczniów: 94, liczba nauczycieli: 16),
- Społeczna Szkoła Podstawowa im. im. Anny Bąkowskiej w Kałęczynie (liczba uczniów: 37, liczba nauczycieli: 13),
- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im Aleksandra Świętochowskiego w Gołotczyźnie (liczba uczniów: 367, liczba nauczycieli: 57).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiety wynika, iż wszystkie placówki zatrudniają pedagoga, trzy szkoły zatrudniają logopedę, a dwie placówki zatrudniają doradcę zawodowego. Żadna ze szkół nie zatrudnia psychologa ani pielęgniarki. Uczniowie wszystkich szkół mają zapewniony dostęp do Internetu i do boiska sportowego, a cztery szkoły do sali gimnastycznej. Cztery placówki z terenu gminy prowadzą dożywianie uczniów; bezpłatne posiłki spożywało w sumie 59 dzieci. W ani jednej szkole nie utworzono klas integracyjnych. Wszystkie placówki organizują nauczanie indywidualne, a trzy z nich zapewniają opiekę w ramach zajęć świetlicowych. Szkoły oferują zajęcia

przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne i socjoterapeutyczne.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkołach

Placówki oświatowe z terenu gminy mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich: rozliczne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów; koła przedmiotowe, lingwistyczne, dziennikarskie (gazetka szkolna), sportowe (SKS, strzelnica szkolna) artystyczne (muzyczne – chór, kółko teatralne) oraz harcerstwo, LOP. W szerokiej gamie propozycji znalazły się także zajęcia z robotyki oraz koło biblijne.

Przedstawiciele szkół zapytano o patologiczne zjawiska i negatywne zachowania obserwowane w społeczności uczniowskiej i otoczeniu szkoły. Uczestnicy badania stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje w tej kwestii zawiera poniższa tabela.

Tabela 40. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2018/2019

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	2	26	3
sięganie po alkohol	0	0	5
sięganie po narkotyki	0	0	5
niszczenie mienia szkolnego	1	1	4
kradzieże na terenie szkoły	0	0	5
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	1	1	4
udział w grupach negatywnych	1	5	4
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	2	59	3
autoagresja	0	0	5
ucieczki z domu	0	0	5
przestępczość ujawniona	0	0	5
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	2	4	3

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Przedstawiciele czterech badanych placówek nie zaobserwowali wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych w ciągu ostatnich trzech lat, zaś

jeden z ankietowanych nie był w stanie stwierdzić, czy w ciągu trzech ostatnich lat taki wzrost nastąpił.

Tabela 41. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2018/2019

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	6
zaniedbanie	3
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	3
przemoc w rodzinie	2
wykorzystywanie seksualne dzieci	0
przestępczość	0

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zaniedbań, uzależnień oraz przemocy w rodzinie.

Przedstawiciele trzech badanych placówek nie zauważyli wzrostu w ciągu ostatnich trzech latach zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji w rodzinach uczniów, natomiast dwaj respondenci mieli trudności z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez czterech uczestników badania, natomiast przedstawiciel jednej placówki był odmiennego zdania.

Współpraca placówek oświatowych z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli wszystkich szkół zadowalająca. Do podmiotów, z którymi szkoły najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policję, kuratorów sądowych, Sanepid, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Zdrowia, Straż Pożarną, Powiatowy Urząd Pracy.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin ubogich, polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie śniadań i obiadów. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na stypendia, dofinansowanie do

wycieczek, wyjazdów i imprez szkolnych oraz wsparcie rzeczowe. Placówki organizują także akcje charytatywne i zbiórki żywności, odzieży oraz środków czystości.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie, przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami, psychologami i terapeutami z PPP, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych, w placówkach organizowane są spotkania i rozmowy z rodzicami. Dzieci mogą także korzystać z porad i wsparcia pedagogów szkolnych oraz pomocy w nauce.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga zdaniem uczestników badania prowadzenia dodatkowych szkoleń dla kadry nauczycielskiej dotyczących zachowań problemowych, angażowania młodzieży w programy edukacyjne i profilaktyczne oraz rozszerzenia działań wolontariatu szkolnego. Poprawa efektywności procesu edukacji i wychowania wymaga także zatrudnienia psychologów i doskonalenia zawodowego kadry nauczycielskiej i pedagogicznej.

19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Sońsk wynika, że w latach 2017-2019 liczba osób w wieku poprodukcyjnym stale rosła, systematycznie zwiększał się także udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 42. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkańców gminy ogółem	7 887	7 858	7 810
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 443	1 550	1 663
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	18,2%	19,7%	21,2%

Dane Urzędu Gminy Sońsk.

Przytoczone dane pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność gminy wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i powoli zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług

do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sońsku w 2019 r. udzielił pomocy 26 osobom w wieku powyżej 66 lat, co przełożyło się na 22,2% ogółu odbiorców pomocy społecznej w gminie.

W ramach swojej działalności GOPS świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 43. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	16	20	20
liczba osób w rodzinach	18	22	25

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

Warto dodać, że na terenie powiatu działa Uniwersytet Trzeciego Wieku. W zajęciach, których celem jest m.in. rozwijanie sprawności intelektualnej i fizycznej, aktywizacja społeczna oraz upowszechnianie kultury i sportu wśród seniorów, uczestniczą również słuchacze z terenu gminy.

Bieżące informacje dotyczące osób niepełnosprawnych są trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne. Dane z ostatniego spisu dotyczące osób niepełnosprawnych nie są dostępne na poziomie gmin. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie Sońsk zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku wynika, że w latach 2017-2019 niepełnosprawność była czwartym, pod względem liczby rodzin i osób w rodzinach, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w latach 2017-2019.

Tabela 44. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017 -2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	31	34	37
liczba osób w rodzinach	75	67	67

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sońsku.

Należy dodać, że w 2019 r. GOPS przyznał 332 świadczenia w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu gminy. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Warto również w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ciechanowie dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) w odniesieniu do mieszkańców gminy Sońsk.

Tabela 45. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	49	54	62
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	38	36	46
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	8	14	15
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	17	13	17
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	13	9	14

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ciechanowie.

Osoby niepełnosprawne z terenu gminy Sońsk mogą korzystać również ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową. W tabeli zamieszczonej poniżej zawarto dane dotyczące tego rodzaju pomocy.

Tabela 46. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy Sońsk w latach 2017-2019

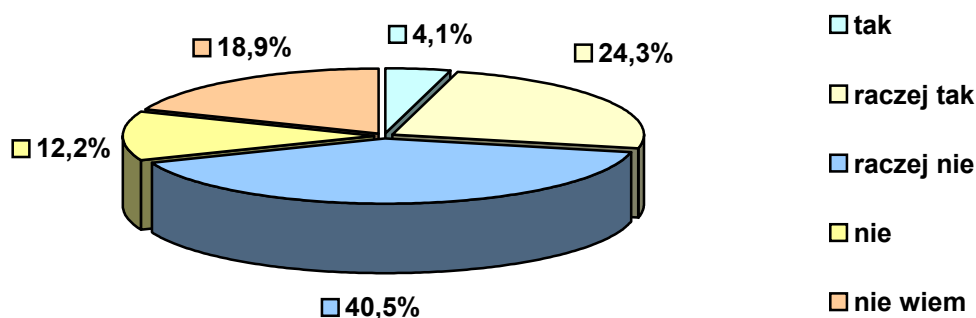
zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	0	1	1

liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	42	37	45
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	5	3	1

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 17. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad połowa mieszkańców uważa, że w działaniach realizowanych w gminie raczej nie uwzględnia się lub nie uwzględnia się potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych jednocześnie 28,4% badanych nie podziela tego zdania, a 18,9% respondentów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w gminie, respondenci wskazywali głównie na samotność, problemy komunikacyjne, oraz niedostosowanie infrastruktury i obiektów użyteczności publicznej do potrzeb seniorów. Zwrócono także uwagę na brak zainteresowania i opieki ze strony rodziny oraz wykluczenie społeczne.

W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w gminie. W odpowiedzi wymieniano najczęściej bariery architektoniczne, niedostosowanie infrastruktury gminnej i budynków użyteczności publicznej, trudny dostęp do specjalistycznej opieki medycznej i rehabilitacji oraz odpowiednich środków komunikacji publicznej, przystosowanych do transportu osób

niepełnosprawnych. Wskazywano także na izolację i wykluczenie społeczne, brak mieszkań oraz niewystarczające wsparcie.

Z przytoczonych opinii wynika, że mieszkańcy interesują się losem osób starszych, ankietowani dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

Z wypowiedzi uzyskanych dla niniejszego badania wynika, iż większość respondentów stanowiły osoby przed 55. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców gminy, była reprezentowana przez zaledwie 1,5% badanych. Warto jednak dodać, że 16% badanych nie udzieliło informacji na temat swojego wieku.

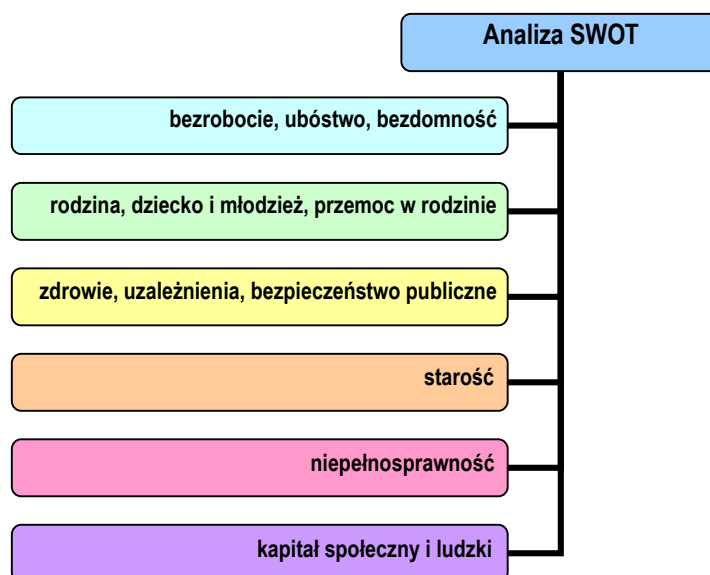
Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w gminie należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, której opinie, z uwagi na dużą świadomość i wiedzę o bieżącej sytuacji osób starszych, należy wykorzystać w planowaniu oferty pomocowej na najbliższe lata.

Większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym zauważyła obecność osób niepełnosprawnych w środowisku. Mieszkańcy dostrzegają też niedostatki systemu ochrony zdrowia oraz braki w infrastrukturze, upatrując w tych sferach źródła problemów, z którymi borykają się osoby dotknięte niepełnosprawnością.

20. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki. Wzięto także pod uwagę kwestie spoza wymienionych obszarów.

Diagram 1. Obszary analizy SWOT

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia • prowadzenie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet • podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych • organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem • realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem • diagnozowanie problemu bezdomności • zwiększenie liczby przedsiębiorstw tworzących nowe miejsca pracy • utworzenie placówki zapewniającej schronienie dla osób bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> • niepodejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących stworzyć nowe miejsca pracy w gminie • niepodejmowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców • brak działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej mogących zapewnić nowe miejsca pracy • niepozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE) • wzrost poziomu nielegalnego zatrudnienia • świadoma rezygnacja z aktywności zawodowej kobiet spowodowana wzrostem liczby świadczeń socjalnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zwiększające się zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej • zmniejszająca się liczba osób 	<ul style="list-style-type: none"> • brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej • wzrastająca liczba osób bezdomnych

<p>długotrwale bezrobotnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • niewzrastający poziom bezrobocia wśród kobiet • efektywna oferta działań aktywizujących dla bezrobotnych • stale rosnąca liczba ofert pracy dla bezrobotnych • wzrastające zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. UE) ograniczających bezrobocie w gminie • wzrastające zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności • niepostępujące zjawisko ubożenia wśród mieszkańców gminy • ujemny wskaźnik migracji 	<p>i zagrożonych bezdomnością</p> <ul style="list-style-type: none"> • zbyt duża liczba świadczeń pieniężnych zniechęcająca do podejmowania aktywności zawodowej • roszczeniowa postawa osób korzystających z pomocy społecznej
---	---

Analiza uwarunkowań dla obszaru *bezrobocie, ubóstwo, bezdomność* wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: zwiększenie liczby przedsiębiorstw tworzących nowe miejsca pracy, prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia, upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych, a także realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.

Istotne znaczenie ma także poprawiająca się od kilku lat sytuacja na rynku pracy i związany z tym spadek poziomu bezrobocia, szczególnie wśród kobiet. Szczególnej uwagi i intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają jednak niektóre słabe strony i zagrożenia, do których należy zaliczyć: brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej i wzrastająca liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, a także zbyt duża liczba świadczeń pieniężnych z GOPS zniechęcająca do podejmowania aktywności zawodowej oraz roszczeniowa postawa osób korzystających z pomocy społecznej.

RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak wiedzy na temat potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży

<ul style="list-style-type: none"> • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie • kompleksowa działalność Zespołu Interdyscyplinarnego • rozwijanie potrzeb dzieci i młodzieży w zakresie spędzania wolnego czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom działań profilaktycznych i psychologicznych • utrudniony dostęp do pomocy psychologicznej na terenie gminy
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • wystarczająca oferta opieki przedszkolnej • zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa gminy • rozwój wolontariatu • profilaktyka i wzrost świadomości rodzin 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych • stale rosnąca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia • brak danych na temat osób samotnie wychowujących dzieci • niewystarczająca oferta w zakresie opieki żłobkowej (brak żłobka) • niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: zapewnianie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny, analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, dysponowanie odpowiednią kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój dzieciom i młodzieży oraz zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza nasilająca się skala problemów mających wpływ na

prawidłowe funkcjonowanie rodzin, niewystarczająca oferta w zakresie opieki żłobkowej (brak żłobka wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych, stale rosnąca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia, niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie – to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze • wzrastająca świadomość społeczeństwa na temat problemu uzależnień przemocy w rodzinie 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak barier finansowych i lokalowych utrudniających prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • poprawa jakości środowiska naturalnego • niezwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziomu bezpieczeństwa na drodze 	<ul style="list-style-type: none"> • stale rosnące zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich w gminie • brak środków finansowych

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów oraz realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym.

Mimo znaczącej przewagi mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane zagrożenia (stałe rosnące zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi, zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki oraz wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich w gminie) mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • wystarczająca kadra pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi • funkcjonowanie na terenie gminy form wsparcia osób starszych • zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej • współpraca GOPS-u i GOK-u w integracji osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • nieanalizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • brak wolontariatu na rzecz osób starszych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zaspokajanie potrzeb w zakresie dostępu do klubu seniora • zaspokajanie potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej osób starszych • likwidacja barier w komunikowaniu się 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców • wzrastająca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej • zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych • występowanie zjawiska pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez

	najbliższych członków rodzin • liczne bariery architektoniczne
--	---

Analiza uwarunkowań dla obszaru **starość** uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, odpowiednia kadra pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad seniorami, zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej, a także współpraca GOPS-u i GOK-u w integracji osób starszych. Uwagę zwracają jednak liczne zagrożenia: stale rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych, występowanie zjawiska pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin oraz brak dostępu osób starszych do innych form wsparcia dziennego oprócz klubu seniora, a także liczne bariery architektoniczne. W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się polityką społeczną.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o ofertach pracy osobom niepełnosprawnym informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PFRON kosztów zatrudnienia osoby niepełnosprawnej prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętej niepełnosprawnością 	<ul style="list-style-type: none"> brak narzędzi do monitorowania orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy brak świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy niewystarczające likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> niezwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych akceptacja społeczna likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym oferowanie zatrudnienia osobom niepełnosprawnym przez lokalnych przedsiębiorców 	<ul style="list-style-type: none"> wzrost liczby osób niepełnosprawnych w gminie zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych

Analiza uwarunkowań dla obszaru **niepełnosprawność** uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o ofertach pracy osobom niepełnosprawnym, prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętej niepełnosprawnością czy. Nie należy jednak tracić z oczu słabych stron i zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich: niewystarczające likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, trudności w realizacji specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, wzrost liczby osób niepełnosprawnych w gminie, zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. Rozwiązywanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych oraz tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom niepełnosprawnym.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej • oferowanie dzieciom i młodzieży różnych form spędzania wolnego czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • brak podejmowanych działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu • ograniczenia komunikacyjne związane z zajęciami dodatkowymi organizowanymi poza terenem szkoły
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • wzrost liczby inicjatyw lokalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • brak środków umożliwiających dostosowanie liczebności i poziomu

<ul style="list-style-type: none"> • stale rosnące zainteresowanie mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych • zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • wykorzystywanie przez gminę środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • inicjowanie propagowania działalności wolontarystycznej wśród mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb • mała liczba mieszkań socjalnych
--	---

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** pokazała zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy, zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, coraz atrakcyjniejsza oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna oraz popularyzowanie wśród mieszkańców gminy informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych. Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej.

Jednakże liczne mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi słabych stron oraz dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niedostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej, ograniczenia komunikacyjne związane z zajęciami dodatkowymi organizowanymi poza terenem szkoły, brak środków umożliwiających dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb oraz wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

III. Programowanie

Ocena wdrożenia założeń poprzednio realizowanej strategii, wnioski płynące z tej oceny oraz uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych na terenie gminy, na którą złożyła się analiza danych z tzw. źródeł zastanych, analiza wyników badań ankietowych oraz analiza SWOT, pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Gminy Sońsk na lata 2021-2026. Zostały one przedstawione w formie misji, celów i kierunków działań.

1. MISJA

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sońsk na lata 2021-2026, jest następująca:

**Gmina Sońsk realizuje idee społeczeństwa obywatelskiego,
przeciwdziała wykluczeniu społecznemu,
promuje aktywizację społeczną, starając się zaspokoić potrzeby
wszystkich mieszkańców.**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie i destabilizujących życie mieszkańców. Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji, a także równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. ZAPOBIEGANIE I PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji	mierniki realizacji celu strategicznego
1. Pomoc mieszkańcom wymagającym wsparcia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji materialnej. 2. Zabezpieczanie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich oraz zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 3. Wspieranie osób i rodzin pracą socjalną z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 4. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem. 5. Realizacja programów i projektów na rzecz osób 	działania ciągłe	<ul style="list-style-type: none"> - liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa bezrobocia i bezdomności, - liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem, - liczba osób ubogich, bezrobotnych objętych

	<p>zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem.</p> <p>6. Prowadzenie zbiórek odzieży, mebli i artykułów gospodarstwa domowego na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i ubogich.</p>	<p>w zależności od potrzeb</p>	<p>pracą socjalną</p>
<p>2. Aktywizowanie zawodowe osób bezrobotnych i poszukujących pracy.</p>	<p>1. Upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach.</p> <p>2. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi i pozostającymi bez pracy z wykorzystaniem kontraktów socjalnych.</p> <p>3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie gminy.</p> <p>4. Zapewnienie możliwości osobom bezrobotnym i poszukującym zatrudnienia korzystania z poradnictwa specjalistycznego i zapoznania się z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.</p> <p>5. Rozwój współpracy z lokalnymi pracodawcami.</p> <p>6. Pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych, mogących tworzyć nowe miejsca pracy.</p> <p>7. Wspieranie działań zmierzających do tworzenia</p>	<p>działania ciągłe</p> <p>w zależności od potrzeb</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób bezrobotnych w gminie, - liczba osób bezrobotnych objęta pracą socjalną - liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych

	<p>w gminie podmiotów ekonomii społecznej.</p> <p>8. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych z wykorzystaniem funduszy zewnętrznych.</p> <p>9. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci.</p>		
<p>3. Wsparcie osób zagrożonych bezdomnością i pomoc bezdomnym.</p>	<p>1. Monitorowanie zagrożeń prowadzących do występowania zjawiska bezdomności na terenie gminy.</p> <p>2. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego.</p> <p>3. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością.</p> <p>4. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.</p>	<p>działania ciągłe</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością objętych pracą socjalną i poradnictwem specjalistycznym, - liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FONSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
<p>Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<p>placówki oświatowe, placówki kultury, Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska</p>	<p>budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki</p>

	spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościoł, społeczność lokalna.	organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.
--	---	--

**CEL STRATEGICZNY 2.
PRACA NA RZECZ RODZINY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM
I PRZEMOCY W RODZINIE, PROMOCJA ZDROWIA I ZDROWEGO STYLU ŻYCIA.**

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji	mierniki realizacji celu strategicznego
1. Wzmacnianie potencjału rodzin.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie prawidłowego modelu rodziny. 2. Edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwiązywania konfliktów rodzinnych. 3. Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. 4. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 5. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu 	działania ciągłe	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, - liczba rodzin objętych pracą socjalną, - liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny, - liczba szkoleń i projektów adresowanych do rodzin, - liczba osób i rodzin objętych poradnictwem

	<p>funkcji opiekuńczo-wychowawczych.</p> <p>6. Rozwijanie współpracy z pedagogami szkolnymi.</p> <p>7. Podejmowanie działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinach niepełnych.</p> <p>8. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego dla rodzin naturalnych oraz zastępczych.</p> <p>9. Wspierania inicjatyw mających na celu tworzenie różnych form opieki nad dziećmi do lat 3.</p> <p>10. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem.</p> <p>11. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych i Kościoła.</p>		<p>specjalistycznym,</p>
<p>2. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży</p>	<p>1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w gminie i podejmowanie interwencji w tym zakresie.</p> <p>2. Doskonalenie kadr oświatowych poprzez zapewnienie nauczycielom możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych.</p>	<p>działania ciągłe</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba nauczycieli podnoszących kwalifikacje zawodowe - liczba dzieci objętych dożywianiem i innymi formami wsparcia

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów, jak pediatra, psychiatra dziecięcy czy psycholog. 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 5. Monitorowanie środowiska uczniów pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny. 6. Rozszerzanie w miarę posiadanych możliwości oferty zajęć pozalekcyjnych. 7. Utworzenie dla dzieci i młodzieży placówki wsparcia na terenie gminy. 8. Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy. 		
<p>3. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie osobom uzależnionym, w szczególności od alkoholu i środków psychoaktywnych, dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej. 2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego. 	<p>działania ciągłe</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych wsparciem z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie, - liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego, a w razie potrzeby zapewnienie schronienia w celu odizolowania od sprawców przemocy. 4. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych. 5. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie. 6. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, podnoszenie kwalifikacji członków zespołu w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie. 7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii. 		<p>przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego
<p>4. Zaspakajanie potrzeb w zakresie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 	<p>działania ciągłe</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przedsięwzięć w zakresie promocji

<p>ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej, opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 3. Dbłość o profilaktykę prozdrowotną w przedszkolach i szkołach na terenie gminy. 4. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie gminy. 5. Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców gminy. 6. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców. 		<p>zdrowia i profilaktyki zdrowotnej</p>
---	--	--	--

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FONSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
<p>Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.</p>	<p>budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.</p>

CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji	mierniki realizacji celu strategicznego
1. Realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i niepełnosprawnym. 4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 5. Poszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 6. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych. 7. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne. 8. Inicjowanie przedsięwzięć zapewniających 	działania ciągłe	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców, - liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną, - liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, - liczba przedsięwzięć organizowanych z myślą

	<p>integrację osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem.</p> <p>9. Podejmowanie współpracy z Kościołem i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>10. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.</p>		<p>o aktywnym spędzaniu czasu przez osoby starsze i niepełnosprawne.</p>
<p>2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.</p>	<p>1. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym.</p> <p>2. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>3. Współpraca z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>4. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>5. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych</p>	<p>działania ciągłe</p>	<p>– liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością (dane GOPS i PZON)</p> <p>– liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w kursach zawodowych i szkoleniach</p>

	<p>w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach.</p> <p>6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby niepełnosprawne.</p>		
--	--	--	--

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FONSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW GMINY.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji	mierniki realizacji celu strategicznego
1. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania	działania ciągłe	- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,

<p>gminy.</p>	<p>przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.</p> <p>2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością.</p> <p>3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa na drodze.</p> <p>4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i internetu.</p>		<p>w tym z udziałem nieletnich,</p> <p>- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.</p>
<p>2. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.</p>	<p>1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym.</p> <p>2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły.</p> <p>3. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym.</p>	<p>działania ciągłe</p>	<p>- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych skutków oraz liczba osób nimi objętych</p>

	<p>4. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych skutków.</p> <p>5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami.</p>		
--	---	--	--

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FONSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji	mierniki realizacji celu strategicznego
1. Podnoszenie jakości	1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez	działania ciągłe	- liczba szkoleń i innych

<p>i efektywności świadczonych usług.</p>	<p>zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego.</p> <p>2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej.</p> <p>3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego.</p> <p>4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej.</p> <p>5. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skutecznego wsparcia osób uzależnionych oraz stosujących przemoc i ich rodzin.</p> <p>6. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy i sektorem pozarządowym oraz Kościołem.</p>		<p>form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba i wartość realizowanych projektów i programów z udziałem środków pozyskanych z funduszy zewnętrznych, - liczba osób objętych projektami i programami realizowanymi z udziałem środków pozyskanych z funduszy zewnętrznych
<p>2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.</p>	<p>1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne gminy.</p> <p>2. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej</p>	<p>działania ciągłe</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba organizacji pozarządowych w gminie, w tym funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,

	<p>mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.</p> <p>3. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.</p> <p>4. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.</p> <p>5. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.</p>		<ul style="list-style-type: none"> – liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych, – liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych, – liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminy z mieszkańcami.
--	---	--	--

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FONSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
<p>Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.</p>	<p>Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna</p>	<p>budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.</p>

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej mierniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

Zmianą społeczną, jak definiuje to Piotr Sztompka, autor licznych opracowań z zakresu socjologii, skupiający swoje zainteresowania naukowe wokół zagadnień zmian społecznych oraz koncepcji systemu społecznego, jest „(...) różnica między stanem systemu społecznego (grupy, organizacji) w jednym momencie czasu i stanem tego samego systemu w innym momencie czasu”.¹

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. ZAPOBIEGANIE I PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby osób zaktywizowanych, - ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji rodzin i osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej

¹ Piotr Sztompka, Stawanie się społeczeństwa: pomiędzy strukturą a zmianą, (w:) Joanna Kurczewska (red.), Zmiana społeczna. Teoria i doświadczenia polskie, Warszawa 1999, IFiS PAN, ss. 41-42.

<p>CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZINY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE, PROMOCJA ZDROWIA I ZDROWEGO STYLU ŻYCIA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - podniesienie kompetencji rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin, - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci niepełnosprawnych i mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie, - zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia
<p>CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zmniejszenie ryzyka wykluczenia społecznego osób

	<p>starszych i niepełnosprawnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW GMINY.	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy,
CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie profesjonalizmu kadr pomocy społecznej i jakości świadczonych usług - wzrost aktywności społecznej mieszkańców, - wzrost liczby inicjatyw lokalnych, - poprawa komunikacji władz samorządowych z mieszkańcami - pełniejsza integracja mieszkańców

4. RAMY FINANSOWE

Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sońsk na lata 2021-2026 z dużym prawdopodobieństwem będą kształtować się na poziomie wysokości budżetu GOPS-u, który na dzień 1 stycznia 2020 r. ustalono na kwotę 11 534 653,00 zł. Każdego roku kwota ta może wzrastać o około 10%. Są to oczywiście założenia wynikające z wielu

czynników, sytuacji przewidzianych i trudnych do przewidzenia. Wpływ na ramy finansowe strategii mogą mieć też ewentualne nowe programy rządowe, których wprowadzenie wiązać się będzie ze zwiększeniem budżetu gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sońsk na lata 2021-2026 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z jego Kierownikiem. Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Wójtowi i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących, mających na celu aktualizację obowiązującej strategii. Pierwsza ocena nastąpi po dwóch latach wdrażania założeń strategii i zostanie przygotowana w formie raportu monitoringowego.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie mierniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sońsk będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane

stosownymi uchwałami przez radę i powinny stanowić załączniki do niniejszej strategii.

6.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sońsk na lata 2021-2026 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny;
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
4. Roczny program współpracy Gminy Sońsk z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

6.2. PROJEKTY

Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych działających w gminie w obszarze polityki społecznej. Projekty stanowią „bank pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

Projekt 1. „Międzyszkolny Turniej Wiedzy o Ruchu Drogowym”

Wnioskodawca projektu

Gminny Ośrodek Kultury w Gołotczyźnie, ul Ciechanowska 4, 06-430 Sońsk

Cel główny projektu

Zapoznanie z elementarnymi przepisami ruchu drogowego oraz zasadami zachowania się na drogach.

Cele szczegółowe projektu

Przygotowanie dzieci do samodzielnego uczestnictwa w ruchu drogowym. Pomoc w opanowaniu umiejętności zachowania się dzieci w sytuacjach zagrożenia.

Kształtowanie nawyków związanych z wzywaniem służb alarmowych.

Miejsce realizacji projektu

Gminny Ośrodek Kultury

Beneficjenci projektu

Uczniowie szkół podstawowych

Partnerzy w realizacji projektu

Szkoły Podstawowe, Komenda Powiatowa Policji w Ciechanowie, Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Ciechanowie

Czas realizacji projektu

Czerwiec 2020

Projekt 2. „Teatr Amatorski”

Wnioskodawca projektu

Gminny Ośrodek Kultury w Gołotczyźnie, ul Ciechanowska 4, 06-430 Sońsk

Cel główny projektu

Integracja i współpraca międzypokoleniowa

Cele szczegółowe projektu

- popularyzowanie twórczości
- „omawianie” problemów przez sztukę
- rozwijanie wyobraźni
- zacieśnianie i poszerzanie więzi

Miejsce realizacji projektu

Gminny Ośrodek Kultury

Beneficjenci projektu

Mieszkańcy gminy Sońsk

Partnerzy w realizacji projektu

Urząd Gminy Sońsk

Czas realizacji projektu

Druga połowa 2020 roku

Projekt 3. „GOK w sołectwach”

Wnioskodawca projektu

Gminny Ośrodek Kultury w Gołotczyźnie, ul Ciechanowska 4, 06-430 Sońsk

Cel główny projektu

Budowanie więzi międzypokoleniowych poprzez gry i zabawy prowadzone przez pracowników Gminnego Ośrodka Kultury

Miejsce realizacji projektu

Świetlice sołeckie z terenu gminy Sońsk

Beneficjenci projektu

Mieszkańcy gminy

Partnerzy w realizacji projektu

Rady Sołeckie

Czas realizacji projektu

2020 rok

Projekt 4. „Kulturalne dzieci”

Wnioskodawca projektu

Gminny Ośrodek Kultury w Gołotczyźnie, ul Ciechanowska 4, 06-430 Sońsk

Cel główny projektu

Nauka podstawowych umiejętności społecznych, w tym: uczenie dzieci zasad savoir-vivre, zdrowego odżywiania, dbania o zdrowie, poszanowania dla środowiska, nauki spędzania wolnego czasu bez telewizora i komputera .

Miejsce realizacji projektu

Gminny Ośrodek Kultury

Beneficjenci projektu

Dzieci w wieku 7-12 lat z terenu gminy Sońsk pochodzące z różnych środowisk społecznych

Partnerzy w realizacji projektu

Stowarzyszenie Seniorów w Gołotczyźnie, Stowarzyszenie Kobiet w Sońsku

Czas realizacji projektu

2020 rok

Projekt 5. „Szkoła wolna od używek”

Wnioskodawca projektu

Społeczna Szkoła Podstawowa im A. Bąkowskiej w Kołęczynie,
Kołęczyn 11, 06-440 Gąsocin

Cel główny projektu

Zmniejszenie ryzyka wystąpienia szkód związanych z uzależnieniem. oraz dostarczanie uczniom wiedzy dotyczącej środków uzależniających i związanych z nimi zagrożeń.

Miejsce realizacji projektu

Społeczna Szkoła Podstawowa

Beneficjenci projektu

Uczniowie szkoły, ich rodziny oraz środowisko lokalne

Partnerzy w realizacji projektu

Policja, psycholog, dietetyk, pielęgniarka

Czas realizacji projektu

Rok szkolny 2020/2021

Projekt 6. „Problem uzależnienia = bezdomność, wykluczenie”

Wnioskodawca projektu

Fundacja „Dary Losu”, ul kolejowa 12, 06-440 Gąsocin

Cel główny projektu

Resocjalizacja, socjoterapia, terapia uzależnień i profilaktyka. wyjście z bezdomności

Miejsce realizacji projektu

Fundacja „Dary Losu”

Beneficjenci projektu

Wszyscy pensjonariusze oraz osoby wybrane z terenu gminy Sońsk

Partnerzy w realizacji projektu

Gmina Sońsk, psycholog, Alicja Winnicka - instruktor terapii uzależnień, terapeuta środowiskowy

Czas realizacji projektu

240 godzin – 20 tygodni (3 razy w tygodniu po 4 godziny)

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sońsk na lata 2021-2026 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy	
Diagram 1. Obszary analizy SWOT	60
Tabele	
Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	4
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	5
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019.....	17
Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019.....	17
Tabela 5. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 r.....	17
Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	18
Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2017-2019	19
Tabela 8. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	19
Tabela 9. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2018/2019	20
Tabela 10. Placówki kultury w gminie w 2019 r.....	21
Tabela 11. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.....	22
Tabela 12. Sport i rekreacja w 2019 r.	24
Tabela 13. Baza noclegowa w gminie w 2019 r.	24
Tabela 14. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r. ...	26
Tabela 15. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r. .	27
Tabela 16. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019	27
Tabela 17. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	28
Tabela 18. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.	28
Tabela 19. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.	28
Tabela 20. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	29
Tabela 21. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2017-2019	30
Tabela 22. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	31
Tabela 23. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019	31
Tabela 24. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	32
Tabela 25. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-2019.....	32
Tabela 26. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019.....	32
Tabela 27. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019	34
Tabela 28. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2019 roku.....	34
Tabela 29. Działalność PCPR- w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019.....	35
Tabela 30. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie.....	36
Tabela 31. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019	39
Tabela 32. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019	40
Tabela 33. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawiania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia	40
Tabela 34. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2017-2019.....	42
Tabela 35. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.....	43
Tabela 36. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie.....	43
Tabela 37. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Sońsk w latach 2017-2019	47
Tabela 38. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019	48
Tabela 39. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019	48

Tabela 40. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2018/2019	53
Tabela 41. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2018/2019.....	54
Tabela 42. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019	55
Tabela 43. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2019	56
Tabela 44. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017 -2019.....	57
Tabela 45. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019.....	57
Tabela 46. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy Sońsk w latach 2017-2019	57

Wykresy

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	21
Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie? ...	22
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę gminy w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców? ...	23
Wykres 4. Jaka jest wg Pani/Pana oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji?	24
Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	25
Wykres 6. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uciążliwie występują w gminie? ..	37
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?	38
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?	39
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	42
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?	44
Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki stosowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	45
Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?	46
Wykres 13. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?	49
Wykres 14. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?	50
Wykres 15. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?	50
Wykres 16. Czy uważa Pani/Pan, że powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?	51
Wykres 17. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?	58